

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst à Din 4.— Popusti po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomikov trg 5 // Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Teden važnih odločitev:

Diplomatska aktivnost Londona, Pariza in Moskve

Ta teden mora po sodbi diplomatskih krogov priti do odločitve o usodi trozveze Anglija-Francija-Rusija — Posredovanju Francije pripisujejo velik gomen in z gotovostjo računajo na uspeh

PARIZ, 17. maja. r. V dobro poučenih krogih napovedujejo za ta teden izredno živahno diplomatsko delovanje med Londonom, Parizom in Moskvo. Glavni predmet teh razgovorov bo ruski odgovor na zadnje angleške predloge, ki je bil že izročen v Londonu. Angleška vlada bo že v prihodnjih dneh odgovorila na najnovejše ruske pobude ter se bodo na podlagi tega pogajanja za sklenitev trojnega sporazuma med Anglijo, Francijo in Rusijo nadaljevala.

Največjo važnost pripisujejo v zvezi s tem posredovalni vlogi Francije. Angleški zunanji minister lord Halifax se bo na poti v Zenevo za en dan ustavil v Parizu, kjer se bo sestal z ministrskim predsednikom Daladierom in zunanjim ministrom Bonnetom. Pri tej priliki bodo francoski državni stališči kompromisne predloge, ki naj bi omogočili, da bi že v Zenevi, kjer bo navzoč tudi zastopnik Rusije, prišlo do sklenitve sporazuma.

Kakor se doznava, gre francoski po-

sredovalni predlog za tem, da bi se angleško-ruski pakt prilagodil že obstoječemu francosko-ruskemu paktu in oba pakta medsebojno tako združila, da bi dejansko obsegala trojno zvezo, za katero se zavzema Rusija in kakor se za njo ogreva tudi angleška javnost.

TOKIO, 17. maja. i. Na včerajšnji seji japonskega kabineta so obširno razpravljali o mednarodnem političnem položaju in zlasti glede situacije, ki bi nastala, če bi Anglija, Francija in Rusija sklenile vojaško trozvezo. Japonski listi poudarjajo, da v tem primeru ta zveza ne bi bila naperjena samo proti obema totalitarnima državama temveč bi ogrožala tudi Japonsko.

BERLIN, 17. maja. i. Iz parlamentarnih krogov se doznava, da je angleška vlada poslala nove predloge v Moskvo. Anglija slej ko prej odklanja sklenitev vojaške zveze, je pa pripravljena v ostalem ustreči željam Rusije, prav tako pa tudi zahtevi, da se sestanejo gene-

ralni štabi vseh treh držav, to je Francije, Anglije in Rusije.

PARIZ, 17. maja. e. Največja pozornost tukajšnjih političnih krogov je sedaj posvečena pogajanjem med Londonom in Moskvo. V Parizu žele, da bi prišlo tim prej do tega sporazuma. Ravno tako zatrjujejo, da je tudi Anglija, takoj ko je sprejela ruski odgovor, bila pripravljena pospešiti pogajanja. Mnogi pariški listi trdijo, da je to sicer mišljenje lorda Halifaxa, toda ministrski predsednik Chamberlain ni tako odločen, da bi vztrajal v tej smeri. Halifax bo v soboto prišel z letalom namesto s vlakom iz Londona v Pariz, da mu bo to omogočilo daljši razgovor s Bonnetom in Daladierom. V Parizu pripisujejo posebno važnost vlogi posredovalca, ki jo bo zunanji minister Bonnet igral v Zenevi.

LONDON, 17. maja. e. V zunanjem uradu proučujejo sedaj ruski odgovor na angleške predloge. Včeraj dopoldne

je bila seja zunanje-političnega odbora vlade, na kateri so razpravljali o angleško-ruskim pogajanjem. Lord Halifax je nato opoldne obiskal Chamberlaina in mu poročal o vsebini ruskega odgovora. V političnih krogih govore o posredniški akciji francoske vlade za izgladitev nesoglasij, ki ovirajo uspešen zaključek angleško-ruskim pogajanjem. Sovjetska vlada vztraja na trojni vojni zvezi in določitvi skupnega obrambnega načrta za primer vojne, ki naj bi ga izdelali skupno vsi trije generalni štabi. Pričakujejo, da bo Chamberlain v petek podal izjavo o stanju angleško-ruskim pogajanjem. Na seji bo velika debata o zunanji politiki angleške vlade, zlasti glede na njeno stališče napram Rusiji.

Podaljšanje vojaškega roka v Rusiji

Moskva, 17. maja. i. Ruska vlada je odredila, da se podaljša vojaški rok pri mornarici od 1 do 5 let, a pri obrežni obrambi na 4 leta.

Nemški odgovor Turčiji

Nemčija bo odpovedala Turčiji dovoljene kredite, ki pa jih Turčija ni izkoristila

BERLIN, 17. maja. e. Pred dnevi so se razširile vesti, da je odpoklican novi nemški poslanik v Ankari Papen in v zvezi s tem so zatrjevali, da je bil odpoklican zaradi neuspeha svoje misije v Turčiji. Ta neuspeh je po trditvah inozemskih krogov zakrivil sporazum med Anglijo in Turčijo. V nemških merodajnih krogih poudarjajo glede na to, da Papen ni odpoklican, temveč da pričakujejo njegov prihod v Berlin, da bo podal poročilo v zvezi s položajem, ki je nastal po zaključku sporazuma med Anglijo in Turčijo. Zaključeni sporazum je spravi na dnevi red tudi vprašanje blagovnega kredita Nemčije

Turčiji v znesku 150 milijonov mark. Turška narodna skupščina je sprejela ta kredit, a še ni perfekturno s strani Nemčije. Pretekli petek je nemški tisk obširno poročal o pomenu tega kredita Turčiji, naglašujoč, da je treba izboljšati odnose med obema državama. Ker pa je sedaj nastal nov položaj, je treba proučiti težave, ki so se pokazale glede nakazila teh kreditov Turčiji. Turška vlada je že takoj po sklenitvi sporazuma z Anglijo odpovedala večja naročila orožja v Nemčiji in oddala ta naročila Angliji. Iz tega sklepa, da Turčija sploh ne računa več na nemške kredite.

Španija na razpotju

Posojilo za obnovo opustošenih pokrajin dobi le, če spremeni svojo dosedanje politiko in ostane nevtralna

PARIZ, 17. maja. br. Kakor se doznava v dobro poučenih krogih, je general Franco po svojih zaupnikih začel sondirati v Franciji in Angliji teren za najetje velikega posojila, ki naj bi služilo obnovi Španije po končani državljanski vojni. Vodilni francoski, angleški in nizozemski denarni zavodi so se v načelu izjavili pripravljeni dati Španiji tako posojilo, toda pod pogojem, da na to pristanejo pristojne vlade in da prevzamejo jamstvo za to posojilo. Gre za posojilo v znesku 20 do 30 milijonov funtov. Kot pooblaščenec teh bank vodi pogajanja bivši belgijski ministrski predsednik Van Zeeland.

Francoska in angleška vlada sta pripravljeni dovoliti generalu Francu to posojilo, toda pod pogojem, da dobita jamstvo za to, da se Španija ne bo pridružila italijansko-nemški vojaški zvezi, da ne bo uvedla izrazito totalitarnega režima ter da bo ostala v primeru kakšnega spopada v Evropi nevtralna. General Franco mora prelomiti svoje tesno zavezništvo s španskimi falangisti, ki jih smatrajo v Londonu in Parizu za izrazite fašiste. Za najboljši jamstvo bi smatrali tako v Parizu kakor v

Londonu, če bi se v Španiji zopet obnovila monarhija.

Van Zeeland je sedaj odpotoval v Burgo, da se o vsem tem osebno porazgovori z generalom Francom. Napovedujejo, da bo general Franco že ob priliki velike parade, ki bo še ta mesec v Madridu, imel velik govor, v katerem bo obehil tudi smer nove španske zunanje politike. V Parizu in Londonu izjavljajo, da more Španija samo pod označenimi pogoji dobiti zaželjeno posojilo. Ker Španija od nikoder drugod ne more pričakovati denarne pomoči za svojo obnovo, smatrajo, da bo general Franco stavljen pogoje sprejel.

Včeraj je izšel dekret, s katerim se pooblašča španska vlada, da more za obnovitvena dela mobilizirati vse za delo sposobne moške v starosti od 18. do 50. leta. RIM, 17. maja. br. V tukajšnjih krogih z veliko pozornostjo zasledujejo pogajanja za špansko posojilo v Parizu in Londonu. Zatrjuje se, da bi italijanski zunanji minister se pred madridsko parado odpotoval v Španijo, da pridobi generala Franca za poglavitnega dosedanjega zavezništva Španije z Nemčijo in Italijo.

Kdo sme biti nevtralen?

Kako presojaajo Nemci stališče manjših držav v svoji sosesčini

BERLIN, 17. maja. AA. »Berliner Börsen Zeitung« prinaša članek pod naslovom »Kdo sme biti nevtralen«. Članek naglašava posebno prizadevanje zapadnih demokracij, da bi pridobile male države za svojo politiko obkoljevanja osi. Posebno Nemčija, ki ima več sosedov kakor katerakoli druga država, mora gledati, da ima ob svojih mejah čim več prijateljev ali nevtralcov. Posebno v primeru vojne bi bilo stališče nemških sosedov velike važnosti. Posebno važno za Nemčijo bi bilo to, da no-

bena sosednih držav ne bi služila sovražniku kot prostor za napad ali kot država, iz katere bi se vodila vojna proti Nemčiji. Nemška zunanja politika se mora voditi na osnovi teh praktičnih momentov. Gotove države v vzhodni Evropi, posebno pa baltičke države kažejo tendenco, da ostanejo nevtralne, istotako skandinavske države. Poljska je zapustila politiko nevtralnosti. Nadaljnji ukrepi Nemčije bodo odvisni od politike Anglije in od uspehov angleške politike obkoljevanja.

Francija je gospodarsko pripravljena

Pariz, 17. maja. AA. Havas: V zvezi s poročilom, ki je bilo objavljeno v uradnem listu o finančnem in gospodarskem položaju Francije in ki ga je odobril predhodno predsednik republike Lebrun, je finančni minister Paul Reynaud dal izjavo

predstavnikom tiska, v kateri je naglasil, da so se od oktobra minulega leta dalje stalno pojavljali resni dogodki v mednarodnem življenju, kar je imelo za posledico potrebo ojačenja narodne obrambe. Vse to ni preprečilo zdravega razvoja fran-

coske finančne politike. Reynaud je naglasil, da se je navzlic vsem težavam splošna proizvodnja povečala ter da se je brezposelnost zmanjšala, za kar se je treba zahvaliti v prvi vrsti elastičnosti glede delovnega časa. Finančni ukrepi, ki jih je vlada izvajala, niso bili drakonski kakor jih izvajajo totalitarne države. Frank se nahaja zdaj na čelu vseh ostalih evropskih valut. Mednarodna napetost pa še dalje težko leži na francoskem gospodarstvu. Francozi, ki so v enem dnevu

vpisali posojilo v znesku 6 milijard frankov, morejo reagirati na vse te dogodke. Oni ne smejo zmanjšati kupne moči, da se ne bi motil ritem gospodarskega življenja. Kar se je v Franciji dogodilo v zadnjih 6 mesecih, dokazuje, da so Francozi sposobni za preporod. Država je razumela potrebo reform, kajti če je mogla dati za potrebo narodne obrambe 55 milijard frankov, ne da bi spremenila način življenja, potem je to znak, da bo lahko ohranila ugodni standard tudi v bodoče.

Danes bo Kanada pozdravila na svojih tleh angleškega kralja

Svečan sprejem bo danes popoldne v Quebecu, kjer so se zbrale ogromne množice

Quebec, 17. maja. AA. Reuter: V mestu vlada velika živahnost ter je vse v pričakovanju prihoda angleških suverenov. Mnogo ljudi je odpotovalo na Orleanska otočja, da vidi angleški kraljevski par, ker bo »Empress of Australia« plula mimo teh otokov. Vreme je zelo lepo, lahko pa bi se v zadnjem trenutku pokvarilo. »Empress of Australia« se bo takoj vsidrila v luki. Svečan sprejem bo šele ob 10.30 dopoldne po krajevem času (15.30 srednjeevropskega časa). Na tisoče in tisoče gledalcev se je zbralo na obalah reke, da bi odhod videli angleški kraljevski par. Iznad letne rezidence generalnega guvernerja so postavili topovi, ki bodo izstrelili v čast angleške dvojice 21 strel. Ves tisk je posvečen zgodovinskemu obisku angleških suverenov.

»Empress of Australia«, 27. maja. AA. Dopisnik Reuterja javlja, da bo parnik danes ob določenem času pristal v Quebecu. Včeraj se je vkrcala na parnik skupina predstavnikov tiska in uradnih osebnosti o priliki, ko je prevzel kanadski pilot vodstvo parnika skozi kanal Sv. Lovrenca.

Ottawa, 17. maja. AA. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je dopotoval iz Ottawe v Quebec. Pozdravil bo kot prvi angleška suverena, ko bosta stopila na kanadsko zemljo. King bo angleški kraljevski par spremljal po vsem potu po Kanadi.

Washington, 17. maja. AA. Havas: Prvič v diplomatski zgodovini Kanade bo novi ameriški poslanik Roper predal svoja akreditivna pisma kralju Juriju VI.

Roosevelt pripravlja veliko turnejo po ameriških državah

da pridobi vso javnost za svojo politiko

WASHINGTON, 17. maja. AA. Havas: Sredi junija bo obiskal predsednik Zedinjenih držav Roosevelt več ameriških zveznih držav. Ob tej priliki bo imel več govorov, v katerih bo razložil svojo zunanjo in notranjo politiko. To potovanje bi bilo odloženo samo v primeru izrednih dogodkov. Washingtonski diplomatski krogi smatrajo, da se mednarodni položaj razvi-

ja v duhu Rooseveltovega predloga Hitlerju in Mussoliniju, posebno kar se tiče rešitve gospodarskih problemov. Ker debata o mednarodnem položaju v kongresu ni dala posebnih rezultatov, bo Roosevelt skušal o priliki svojega potovanja pridobiti ameriško javno mnenje popolnoma za svoje naziranje.

Poljaki in ljudsko štetje v Nemčiji

VARSAVA, 17. maja. e. V Varšavi posvečajo posebno pozornost dvema dogodkom, namreč nastopu hitlerjancev v Gdansk in ljudskemu štetju v Nemčiji. Po poročilih poljskih listov je bil paradni nastop hitlerjancev v Gdansk izveden le v skromnem obsegu. Spreveda se je udeležilo le okrog 600 oseb z dvema godbama in po ulicah je bilo zelo malo ljudi. Se večjo pozornost pa posveča poljski tisk ljudskemu štetju v Nemčiji. Poudarjajo, da je edini namen tega štetja pokazati, da v Nemčiji ni več kakor 100.000 Poljakov in da na podlagi tega sploh ne obstoji poljska manjšina v Nemčiji. S tem se želi, kakor poudarjajo poljski listi, podčrtati, da je na Poljskem desetkrat več Nemcev, in povečati pomen nemške manjšine na Poljskem. S poljske strani odrekajo vsak pravi pomen današnjega ljudskega štetja v Nemčiji, ker so Poljaki namenoma razdeljeni na več raznih skupin, tako na Poljake, Mazure in Karšube. S tem hočejo Nemci prepričati ostali svet, da v Nemčiji ni take poljske manjšine, kakor to trdijo

Poljaki. Poleg tega pa ta trditev ni v soglasju s službeno narodno-socialistično doktrino, ki govori o subjektivnih občutkih v narodni pripadnosti.

Kako bo rešen palestinski problem

Pariz, 17. maja. e. Po poročilih, ki so dospela v Pariz iz dobro obveščenih londonskih krogov, novi angleški načrt za rešitev palestinskega vprašanja obstoji iz naslednjih točk:

1. Priseljevanje Židov bo omejeno na 75.000 za prihodnjih pet let.
2. Prodaja zemlje Židom se prepušča presoji angleškega visokega komisarja.
3. Židje in Arabci morajo sestaviti svet, v katerem bodo imeli Arabci dve tretjini, Židi pa eno tretjino.
4. Ko se vzpostavi sodelovanje med Židi in Arabci, bo Anglija prepustila progresivno kontrolo države narodni skupščini, v kateri bodo Arabci imeli večino.
5. Ko bo to izvedeno, bo priseljevanje Židov prepuščeno presoji narodne skupščine.

Politični obzornik

Petletnica nekrvave revolucije v Bolgariji

Pet let poteče 19. t. m., od kar je bolgarska vojska, ki so jo v njeni akciji podprli tudi nekateri napredni civilni elementi, izvršila državni prevrat in strmoglavila vladno narodnega bloka. Bila je to brezkrvna revolucija, ki ni zahtevala nobenih človeških žrtv. Bilo je to tretjič, da je bolgarska vojska posegla v politiko: prvič 9. avgusta 1886, ko je prisilila kneza Aleksandra Batenberškega, da se je odpovedal bolgarskemu prestolu, drugič 9. junija 1923, ko je nasilno odstranila režim Aleksandra Stambuliškega, in tretjič 19. maja 1934, ko je priviedla na krmilo vlado Kimona Georgieva. Kimon Georgiev je bil vodja nadstrankarske skupine »Zveno«, vlada Kimona Georgieva je takoj razpustila narodno sobranje, razgnala je vse politične stranke in ustavila nadaljnje izhajanje vseh strankarskih glasil, celo organ lastne organizacije »Zveno«. Število upravnih oblasti, ki jih je takrat imela Bolgarija 15, je znižala na 7. Število ministrskih mest je reducirala od 10 na 8 in izdatno znižala ministrske plače. Odpravila je ministrske avtomobile in salonske vozove. Izdatno je zmanjšala število kmetskih občin. Najpomembnejši njen ukrep pa je bil, da je razpustila makedonsko revolucionarno organizacijo, ki je bila država v državi in katere se ni pred njo upala dotakniti nobena bolgarska vlada. S tem je vlada Kimona Georgieva vzpostavila na vsem bolgarskem ozemlju suverenost države in avtoriteto državne oblasti. V zunanji politiki je krenila na docela nova pota: stopila je v prijateljske stike z Jugoslavijo in že takrat dala pobudo za zaključitev pakta o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo. Vlada Kimona Georgieva, ki je izvedla več velepomembnih del, je padla 22. januarja 1935. Vse kasnejše vlade so v zunanji politiki posnemale režim Kimona Georgieva.

Stališče šibenškega lista

Šibenška »Nova Tribuna« objavlja z delimi črkami tiskani članek dr. Branka Radice iz Splita o sporazumu. Članek nosi naslov »Za patriotski sporazum« in se zaključuje takole: »Danes, ko obstoja naša narodna država Jugoslavija, smatramo, da je treba jačati jugoslovensko narodno zavest, spoštujmo našo hrvaško prošlost. To je več kakor jasno vsakomur, samo ne »Obzorje«. Morda »Obzorje« misli, da so danes Hrvati v isti situaciji napram Srbiji, kakor so bili pred vojno napram Avstriji? Ako tako misli, potem trdi prav, da se mi z njim ne strinjamo. Mi iz Dalmacije nimamo ničesar proti najširši avtonomiji banke Hrvatske, oziroma savske banovine, ali mi baš v duhu ravnopravnosti, ki jo terjajo Hrvati, zahtevamo tudi za Dalmacijo, oz. za primorsko ban. Najširšo avtonomijo in za Spiti isti politično-upravni rang, ki ga ima Zagreb. To ne nasprotuje naši jugoslovenski ideologiji, marveč jo celo praktično uveljavlja in še bolj učvrščuje, kakor »za-jednica« trojednice hrvaških krajev, ki jo zahteva »Obzorje« ob hrvaški narodni individualnosti...« — Vprašanje je, je-li to stališče ene osebe, enega lista, ali mišljenje velikega dela javnosti v primorski banovini?

Dr. Maček pride v Rogaiško Slatino

Zagreb, 17. maja. A. Včeraj je predsednik HSS dr. Vladimir Maček odpotoval v Kupinac, od koder odide v Rogaiško Slatino, kjer ostane tri tedne na zdravljenju.

Slovaški akademiki obiščejo Jugoslavijo in Bolgarijo

Bratislava, 17. maja. e. Po prizadevanju JČ-lige v Bratislavi bo prirejen velik izlet slovaških akademikov v Jugoslavijo. To bo prva ekskurzija slovaških akademikov v naše kraje. Inicijator za to ekskurzijo je dala akademska sekcija JČ-lige v Bratislavi. Slovaški akademiki odpotojejo iz Bratislave 8. julija in ostanejo več dni na Jadranu. Mimo tega bodo obiskali tudi Bolgarijo. Za udeležence te ekskurzije prirejeajo zdaj v Bratislavi posebne tečaje v srbohrvaščini.

Transjordanija postane samostojna država

London, 17. maja. i. V dobro poučenih parlamentarnih krogih izjavljajo, da je Anglija pripravljena dati Transjordaniji popolno svobodo. Dežela bo v kratkem dobila svoj parlament in lahko bo ustanovila tudi lastno armado. Na ta način bo Transjordanija popolnoma neodvisna.

Borzna poročila.

Carib, 17. maja. Beograd 10, Pariz 11.78, London 20.8225, New York 44.75, Bruselj 75.68, Milan 23.40, Amsterdam 239, Berlin 178.40, Praga 15.20, Varšava 83.75, Sofija 5.40, Bukarešta 126.

JB lige imajo oporo v vsem narodu

Snočni občni zbor JB lige v Ljubljani je bil iskrena manifestacija za zblizanje slovenskih narodov na jugu

Ljubljana, 17. maja. Snočni občni zbor Jugoslovensko-bolgarske lige v Ljubljani (bil je v mali kazinski dvorani) se je sprevrgel v iskreno manifestacijo za zblizanje slovenskih narodov na jugu ter najljepše dokazal, kako globoko je zakoreninjena živa slovenska ideja med nami in Bolgari — v sami krvi in ne le v skupni zgodovinski usodi. Udeležba je bila tako lepa, kakršne nismo vajeni na občnih zbiorih. Občnega zbora so se pa tudi udeležili številni zastopniki podružnic lige, zveze iz Beograda, lige iz Zagreba ter nacionalnih in kulturnih organizacij. Predsednik Rasto Pustoslavšek je pa lahko s posebnim zadovoljenjem in veseljem pozdravil tiskovnega atašea bolgarskega poslanstva iz Beograda Mišo Georgieva, zastopnika bolgarskega poslanstva dr. Ivana Popova. Zvezo je zastopal podpredsednik A. Jovanović, armijski general v p., zagrebško ligo Stari, kranjski gđc. Majdičeva, Sirc, L. Colnar in M. Malovrh, celjsko Marčič, akademsko ligo beograjskih akademikov L. Todorović, bolgarske akademike, predsednik Cankov, Zvezo planinskih društev dr. Fr. Tominec, koroske borce Vahtar in Kristan, čelnike Biraž, JC ligo Fr. Govekar in SPD dr. Vrtančič.

Predsednik je v svojem poročilu predvsem opozoril, da je liga prav z večeršnjim dnem obhajala petletnico svojega delovanja. Bila je ustanovljena 16. maja 1934. Ko so se l. 1933 po zaslugi kralja Aleksandra začeli boljati odnosi med našo državo in Bolgarijo, se je v Beogradu porodila misel o ustanovitvi organizacij, ki bi naj pospeševale zblizanje med nami in Bolgari. Tem pomembnejše je, da je bila prva lopata zasajena med Srbi in Bolgari dolga leta ovirala, da bi prišlo do prijateljstva med slovenskimi državama. Prva Jugoslovensko-bolgarska liga je bil ustanovljena v Beogradu. Kmalu je bila tudi v Bolgariji ustanovljena sorodna organizacija, Bolgaro-jugoslavjansko društvo. Po oficijelnem obisku kralja Borisa v Beogradu ter mogočih manifestacij je bilo očito, da nastopa na Balkanu novo razdobje. Predsednik se je spominjal prvega kongresa slovenskih novinarjev in književnikov v Sofiji l. 1906 in slovenskega kongresa l. 1910, ko so bili položeni temelji za zblizanje med slovenskim jugovzhodom in zahodom.

R. Pustoslavšek se je bil odločil ustanoviti po beograjskem vzorcu ligo v Ljubljani in zaprosil je na pristojnih mestih za dovoljenje. Vendar ustanovitev ni bila dovoljena, dokler ni prispelo v Ljubljano sporočilo, da je ustanavljanje JB lige izrecna želja Nj. Vel. kralja Aleksandra samega!

Liga je bila v petih letih svojega delovanja odvisna le od skromnih denarnih sredstev poštovnega članstva. Toda delo, ki je izviralo iz notranje prepričanja in čistega idealizma, je rodilo presenetljivo lepe sadove. Med številnim članstvom so tudi posamezniki, ki podpirajo ligo ne le po svojih dolžnostih; tako je prvi podpredsednik lige Ivan Jelac in na lanskem občnem zboru podaril v sklad bolgarskih akademikov 10.000 din.

S posebnim navdušenjem so zborovalci pozdravili govor tiskovnega atašea Georgieva. Zastopnik bolgarskega poslanstva je sporočil poslanikove pozdrave ter izrazil iskreno veselje, da lahko prisostvuje občnemu zboru ljubljanske lige. Naglasil je, da delo naših lig spremlja s pozornostjo ter veseljem vsi Bolgari in da ni Bolgara, ki bi ne gojil prijateljstva do Jugoslavije. Posebna ljubezen jih pa še veže do Ljubljane in Slovencev, ki so dokazali svoje prijateljstvo do Bolgarije že pred vojno, od pesnikov (Gregorčič) do javnih delavcev (Bezensšek).

Sicer pa, je dejal Georgiev, ne morem naštetih vseh prijateljev, ki jih imamo med nami; naj omenim le eno ime: slovenski narod! Končno se je govornik zahvalil ligi in Ljubljani za vse dokaze bratstva čustev in gostoljubje do bolgarskih akademikov in Bolgarov sploh.

V imenu zveze JB lig je spregovoril podpredsednik M. Jovanović, v imenu zagrebške lige pa zastopnik Stari Končev je spregovoril v imenu bolgarskih akademikov predsednik Cankov, za beograjsko akademsko ligo je pa zborovalce pozdravil akademik Todorović.

Tajniško poročilo, ki ga je podal Vekoslav Bučar je bilo obširno, čeprav je bilo omejeno samo na nastevanje prireditve in liginih aktiv in preteklem poslovnem letu. Število članstva se je povečalo od lani za 63 na 414. Razen 54 članov bivajo vsi v Ljubljani. Toda lahko rečemo, da niso člani lige le vpisani, saj je ideja zblizanja med nami in Bolgari že tako globoko zakoreninjena, da smemo pričevati med članstvo vso Ljubljano, pa tudi Slovenijo in vse zavezne državljanke. — JB liga v Ljubljani je sodelovala lani pri mnogih sprejemih bolgarskih kulturnih delavcev in pri organizaciji koncertov v Sloveniji, in sicer Plovidskega pevskega društva, čigar soustanovitelj je bil naš rojak Bezensšek, društva »Slavjovka«, sofijskega kooperativnega teatra, dalje pri ekskurziji bolgarskih inženirjev po Sloveniji, sprejemu bolgarskih trgovcev itd. Lani so pa Bolgarijo obiskali naši akademiki, člani Kluba geografov na univerzi, in jeseni pevski zbor »Trboveljskega slavjaka«, pri čemer je seveda tudi sodelovala liga. Obsežno je tudi njeno kulturno, ne le propagandno in organizacijsko delo, saj je priredila številna predavanja po Sloveniji, organizirala umetnostne razstave bolgarskih umetnikov ter sodelovala v raznih kulturnih akcijah za bodoče prireditve; naj omenimo le, da se pripravila na razstavo jugoslovenske knjige v Bolgariji, kjer bomo Slovenci razstavili okrog 1000 svojih lep-slovnih knjig. Lani so se odprli ligi ustanovili naslednji odelki, ki jih je poveljal živahno in poglobljeno delovanje lige: odelki za prehrano in nastavitve (potrebno ob priliki obiskov Bolgarov), ženski odelki in filatelistični odelki. Precej dela je imela liga tudi s pripravo na kongres vseh lig in društev iz naše države in Bolgarije, ki delujejo za zblizanje obeh slovenskih držav.

Blagajniško poročilo (blagajnik J. Lajovic) je pokazalo, da liga deluje z zelo skromnimi sredstvi, a po uspehih svojega dela bi vsakekora zaslužila, da bi jo podpirali vsi, ki bi jo lahko. R. Golob je poročal za nadzorstvo in upravi je bila podana razrešnica, nakar je poročal o delovanju akademikega odelka njegov predsednik Jože Lučevič. Pred volitvami so zborovalci z odobravanjem sprejeli brzojavke, odposlane Nj. Vel. kralju Petru II. in caru Borisu III. ter poslaniku Ivanu Popovu in našemu zunanjemu ministru Cincarju Markovcu. Pri volitvah je bil izvoljen soglasno in z odobravanjem za predsednika zopet Rasto Pustoslavšek. Tudi v odboru ni bistvenih sprememb.

Tajnik V. Bučar je spregovoril se o programu lige letos, o kongresu, razstavi knjig v Bolgariji, o prirejanju izletov bolgarskih akademikov, ki študirajo pri nas, po Sloveniji, da bi se čim bolj spoznali z nami ter o ustanovitvi knjižnice za nje, o rednih predavanjih v liginih prostorih (Gradišče 14) in o namenjeni ekskurziji v Bolgarijo. Pri slučajnostih je poročal kratko o delovanju lige v Kranju njen zastopnik Malovrh. Občni zbor je bil zaključen kot iskrena manifestacija za bratsko zblizanje s slovensko himno.

vest članstva, naj redno plačuje članarino in predpisane prispevke, da bo mogoče podpreti članke, podporne potrebne. Predsednik je prošil zastopnika trgovcev, da izposluje tudi od trgovskega združenja določeno denarno pomoč, kakršno naj bi plačala iz zbornica za TOI. H. koncu je ponovno pozval tovariše in tovarišice k večji stanovski zavednosti in k delu v okviru organizacije.

Potem je govoril zastopnik Združenja trgovcev g. Janko Cepon, ki je obljubil svojo pomoč. Zavzel se bo zlasti za to, da dobe nameščenci zastopnika v gremialni šoli. Njegove besede so vzeli prisotni s hvaležnostjo na znanje.

Zastopnik Zveze pomočniških zborov g. Lojze Sitar je spregovoril o delu v tej širši organizaciji trgovskih nameščenec in pozval članstvo k večjemu zanimanju za strokovno delo. Tajnik g. Ciril Povše je v glavnem naglasil vsa prečta vprašanja, ki jih je že obrazložil predsednik in poročal o notranjem delu odbora. Na sejah so bila sestavljena nova pravila, ki so bila sprejeta že na izrednem občnem zboru. Povedal je še, da je prošilce za brezposelne podpore čedalje več in omenjal razne intervencije odbora pri oblasteh in delodajalcih.

Iz blagajniškega poročila g. Cirila Lampiča sledi, da premore pomočniški zbor po razdelitvi brezposelnih podpor premoženja celih 97 din.

Sledile so še nadomestne volitve in so bili izvoljeni v odbor: Megušar Stane, Klemencič Milan, Novak Janez, Nadžar Josip in Gregl Stanko. Pri slučajnostih so se obravnavala še nekatera važna vprašanja.

Zapostavljena Dolenjska

Višnja gora, 16. maja. Občni zbor Zveze za tujski promet je za nami. Na njem nismo slišali nič posebnega. Vendar je pa to zborovanje, kateremu so nekateri udeleženci budno sledili, izrazilo zaupanje in neveljavo.

Zopet se je napravil korak naprej v nerazumljivem in sistematičnem zapostavljanju naše lepše Dolenjske, ki nima v Zvezi niti enega zastopnika. Za veliko pokrajino s številnimi in priznanimi turizmomskimi kraji, romantičnimi gradovi, prijaznimi vinskimi goricami, odličnimi smučskimi tereni, modernimi kopališči in zdravilišči in drugimi naravnimi krasotami, ki so v stanju nuditi najrazvnejšemu tuju razvedrilo, ni toliko razumevanja, da bi ji dali vsaj eno skromno mesto v odboru Zveze. Saj je vendar Zveza za tujski promet praviloma misljena kot vrhovna organizacija vseh tujkoprometnih društev ter sporednih čimteljev naše ožje domovine, ne pa samo kot zaščitnica izvestnih delov in pokrajin.

Zmožnosti mož, katerim je poverjena in zaupana praktična aplikacija zvezinega delovanja, ne oспорavamo. Pozdravljamo tudi iz volitev za prvega podpredsednika Zveze, predsednika gostinskih združenj g. Majcna Cirila kot moža zaupanja in zastopnika stanja, ki ima s turizmom največ neposrednih stikov. Vendar se pa lahko tudi iz dobro mislečih in hotečih namer dela krivica gotovim predelom, ako nimajo leti v Zvezi zastopnikov, ki do potankosti poznajo njihove težnje in potrebe. Vrednost in zanimanje za organizacijo ni odvisna toliko od statuta in pravilnikov, temveč v znatno večji meri od praktičnega delovanja, ki se mora razvijati v korist vsemu območju.

Na žalost ta primer ni osamljen. Je namreč le člen v verigi ovir, ki onemogočajo naši lepi Dolenjski naravnim razmah. Očitek zaspanosti in nerazumevanja na račun Dolenjske drži v toliko, v kolikor smo izgubili vero v medsebojno pravično sožitje, zaradi sistematičnega zapostavljanja v kulturnem, gospodarskem in političnem pogledu. Potrebe in želje Dolenjske nalete najverjetno na gluha ušesa ali se pa v ljudno zavrnjejo na pot potrpljenja in čakanja. Zeleni bi, da bi se z nami obzirnije postopalo in da bi nam dali vsaj trohico tega, kar se daje drugim v polni meri. Novljan

SPORT

Jutri motodirke
Št. Vid — Medno

Za nedeljo napovedane velike motodirke na progi Št. Vid—Medno so morale biti radi izredno slabega vremena preložene in se bodo torej vršile jutri popoldne ob 14.30 z istim programom. Prireditve sama na sebi bo s tem, da je bila preložena, še pridobila, ker so se zadnje dni naknadno prijavili k startu še nekateri vozači, ki v nedeljo ne bi mogli startati. Tujim vozačem, ki so prišli v nedeljo v Ljubljano, so Ilirijani kratkoma »zaplenili« motorje za te vmesne dneve, a danes že spet prihajajo v Ljubljano, v kolikor niso ostali kar tukaj. Specialni dirkalni motorji zagrebškega prvaka Uroča (DKW kompresor in NSU spec.) so shranjeni v garaži pri Mikliču in jih bo Uroč dr. že preskusil za jutrišnji start.

Zanimanje za jutrišnje prireditve je izredno veliko ter je pričakovati, da bo jutri v št. Vidu življenje, kakršnega že dolgo ni bilo. Na startu in cilju so že postavljene mlaji, jutri bodo speljani še telefonski vodi, montirane električne kronometrijske aparature, varnostne naprave na ovinkih; tik pred dirko prispe na progo še rešilni avto s skupino samaritancev — za vsak slučaj — in točno ob 14.30 se začne s polno brzino skozi letišni start prvi tekmovalci, za njim pa deloma v skupinah, deloma posamezno še ostali tekmovalci v ostri borbi za pite sekunde, ki bodo pri tej nevarni igri odločale o uspehu.

Prireditelj, Motoklub Ilirija, je preskrbel prav vse, kar je potrebno, da bo organizacija dobro delovala. Seveda pa je odvisen potek prireditve tudi od publike in njene discipline. Upamo, da bodo imeli Ilirijani to pot tudi z vremenom več sreče, kajti če bi tudi jutri deževalo, bi morali preložiti dirko šele na drugo nedeljo 4. junija, ker to nedeljo bo dirka za »Veliko nagrado Beograda« v Beogradu, za katero so mnogi vozači že obvezani, predvsem Zagrebčani in Mariborčani, poleg tega pa prireja to nedeljo svojo gorako dirko na Sv. Križ pri Jesenicah kranjski I. Gorenjski Motoklub, pri kateri bodo sodelovali oni vozači ljubljanskega Avtokluba in Ilirije, ki ne gredo v Beograd.

Jutri bomo videli naše motoklikiste na prvi letošnji dirki in prvi na lepi, moderen avtomobilski cesti, kjer bodo lahko skoraj poljubno odpirali plin in zares pokazali, kaj smorejo oni in njihovi motorji. Jutrišnja hitrostna dirka MK Ilirije naj bo

uvod v motoklikisko sezono, ki bo letos izredno živa. In vsi ji želimo čim večjega uspeha!

— MK Ilirija. Sestanek vozačev in ostalih motoklikistov bo jutri ob pol 11 pred velesmehom, odkoder bo skupen propagandni obhod. Ob 13 je pregled motorjev pri Zaletu v št. Vidu, kjer se imajo javiti vsi tekmovalci. Funkcionarji istotam v pisarni vodstva dirke pravtako ob 13. uri.

— Kolesarska podzveza Ljubljana poziva vse dirkače A) kategorije, ki pripadajo v podzvezino področje in se nameravajo udeležiti I etape kolesarske dirke okoli Srbije, da se prijavijo najkasneje v sredo 17. t. m. ob 18. ure osebno ali pismeno v kavarni Vošnjakov, Stari trg 34, kjer bo tudi sestanek vseh prijavljenih v petek dne 19. t. m. ob 19. uri. Prijave, ki prispejo po 17. maju ne pridejo v poštev.

APZ v Litiji

Litija, 16. maja. Jutri nas poseti znani ljubljanski Akademski pevski zbor pod vodstvom dirigenta g. Marolta. Vse dosedanje kritike soglašajo v tem, da je APZ med našimi najboljšimi zbiori. Tako močnega moškega zbora ne premore nobena druga slovenska pevška družina.

Na koncert APZ se Litija pridno pripravlja. Pod vodstvom župana g. Lebinerja se je vršil meddruštveni sestanek. Udeležili so se ga predstavniki vseh litijskih kulturnih društev. Na sestanku je poročal predstavnik APZ, naš domačin, g. akademik Rudi Segula. Izvoljen je bil ožji sprejemni odbor, na čelo so stopile naše vrle narodne dame iz vrst CMD, pod vodstvom predsednice gđc. Pavle Meškove in tajnice gđc. Zenice Rebečeve.

Damski odbor je organiziral nabiralno akcijo, ki so se ji odzvali litijski občani, Okrajna hranilnica in posojilnica, predilnica Mauthner in drugi.

Koncert bo na praznik popoldne ob 16. uri. Spored obsega pesmi iz slovenskega repertoara. Zanimanje za koncert je veliko. Naše vrle gospodične skrbje tudi za predprodajo vstopnic. APZ prispe s popoldanskim vlakom.

Iz Celja

— c Moška in ženska podružnica CMD v Celju sta imeli v ponedeljek zvečer v Narodnem domu skupen občni zbor, na katerem sta bila z malimi spremembami izvoljena dosedanja agilna odbora s predsednikom g. dr. Jožetom Bavdom kot predsednikom in g. Prekorsko kot podpredsednik. Obe podružnici sta dosegli z veliko poštovanostjo tudi lani zelo lepe uspehe v svojem narodno obrambnem delu.

— c Zanimiv nogomet. Na praznik 18. t. m. ob 17.30 se bo pričela na Glaziji prijateljska tekma med SK Olimpij in SK Celjem. Obe moštvi bosta nastopili v najmočnejših postavah. Celje bo nastopilo z moštvo, s katerim bo igralo v nedeljo 21. t. m. v Ljubljani proti SK Ljubljani. Tekma obeta lep in zanimiv nogomet ter lep sportni užitek. Ob 16. se bo pričela predtekma med mladino SK Celja, ki si je preteklo nedeljo priborila mladinsko prvenstvo, in SK Borutom iz Gotovelj. Na igrišču bo poskrbelo za radijski prenos tekme Anglija v Jugoslavijo, ki se bo pričela ob 17. v Beogradu. V nedeljo 21. t. m. ob 18.30 se bosta srečali na Glaziji prijateljski tekmi moštvi članov mariborskega in celjskega Okrožnega odbora LNP. Ker so funkcionarji obeh okrožnih odborov večinoma bivši nogometaši, se obeta zanimiva in živahna tekma.

— c Preložen lahkotletski miting. Lahkotletski miting SK Celja, ki je bil določen za nedeljo 21. t. m. je zaradi tehničnih zaprek preložen na nedeljo 4. junija popoldne. Miting bo na Glaziji. Spored tekmovalca ostane neizpremenjen.

— c Tri nesreče. V ponedeljek je konj brenil 17-letnega hlapca Josipa Završkega iz Rogatac in mu zlomil desno roko v ramenu. Istega dne je padel štiriletni dnevničar sinček Josip Regul z Dobrove pri Celju doma na travniku in si zlomil levo roko. Ko se je vračal 24-letni steklar Avgust Spitaler iz Hrastnika z dela domov, je padel in si zlomil desno roko. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— c Umrla je v ponedeljek v Mestnem zavetišču v Medlogu 52-letna mestna reva Neža Erčulova.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 17. maja. Policija je večerj polovila več postopancev, o katerih ni znano, s čim se preživljajo. Postopance, ki so bili po večini vilenji, so pobrali po cestah in ulicah kar s policijskimi avtom in jih odpeljali v zapore v bivši šempetrski vojašnici. Nekateri so se aretaciji upirali in so jih morali ležati na tleh dvigati v avto, nakar šele so postali krotki. Kasneje pri zaslišanju so ugotovili, da so si domala vsi postopaki služili kruh s prosjačenjem in da so med njimi tudi taki, ki so radi posegali po tuji lastnini. Prav originalen je bil med njimi neki Fehim Trozić, doma iz sanjskega kraja, ki je dasi star komaj 24 let, že znan vlačugar in ga je tudi domsko sresko načelstvo proglasilo za vlačugarja, ki živi na račun domače občine. Fehim se je zadnje čase najraje klatil po Sloveniji, kjer je na račun občine prošil za podporo.

Pred hotelom Balkan na Sv. Petra cesti so večerj opoldne prijeli tudi 38letnega domačina Karla S., ki je pijan nadlegoval mimoidoče in jih prošil za denar. Kdor mu ni dal miloščine, ga je temeljito ozmerjal, kar je postalo ljudem že mučno in so slednji poklicali stražnika. V kavarni Prešeren je večerj prodajal nekdo blago, ki pa se je zdelo ljudem sumljivo. Fanta je kmalu prijel detektiv in ga odvedel na policijo. V aretirancu, pri katerem so našli okrog 3 m temnega manufakturnega blaga in nov robc, so spoznali zloglasnega tatu in vlomilca Milana Knapa iz cerkniške okolice. Fant je že desetkrat tekel, med drugim je presegel že dve leti težke ječe. Na vprašanje, kje je dobil blago, je trdil, da mu ga je dal neznan krošnjar v zameno za njegovo zimsko suknjo, kar pa očitno ni res. Vsekakor je bolj verjetno, da je blago, kakor tudi novi robc, ki so ga našli pri njem, nekje ukradel.

Davi se je zglasila na stražnici neka mlajša ženska, ki je ovedla lastnico znane dameškega modnega salona, ki jo je nedavno vzel v službo proti kavolji 20 tisoč din. Kavolja je obtožila iz knjižnice, glavnica se na omenjeno mesto, ki jo je

pa delodajalka takoj prodala in denar porabila. Prvi prijavi so sledile še druge. Policiji je znano, da je podjetna delodajalka v teku časa poverila še okrog 100.000 din kavolji svojih nameščenec. Slepanka delodajalka bo seveda aretirana in Ljubljani se obeta nova in zanimiva afera.

Boleznica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 17. maja katoličani: Bruno
Jutri: Četrtek, 18. maja katoličani: vnebohod

DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Stiri hčerke prof. Lempa
Kino Sloga: Džim iz džungle II. del
Kino Union: Majska nevihta
Kino Moste: Rosalie in Kaznjene
Obrotniško društvo občni zbor ob 20. v salonu restavracije hotela Struželj
Otvoritev razstave Franceta Kralja ob 19. v Jakopičevem paviljonu

PRIREDITVE NA PRAZNIK
Kino Šiška: Križ ob potoku
Ostali kinematografi isti spored
Odkritje spomenika dr. Edu Slajmerju ob 10. na Zaloški cesti

DEŽURNE LEKARNE
Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.
Jutri: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.
Mestno dežurno zdravniško službo bo opravljala od srede ob 8. zvečer do petka do 8. zjutraj mestna zdravnica dr. Jožica Zitko, Pieteršnikova 13/L, telefon št. 47-64.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Sreda, 17. maja: Othello. Red Sreda
Četrtek, 18. maja: Živi mrtvec. Red Četrtek
Petek, 19. maja: zaprt
Sobota, 20. maja: Velika skušnjava. Premiera. Premierski abonma
Nedelja, 21. maja: Trideset sekund ljubezni. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

OPERA

Začetek ob 20. uri
Zaradi gostovanja v Splitu in šibeniku, bo opera do 20. t. m. zaprta
»Velika skušnjava« je naslov vesele igre, kateri avtor je Karel Piskor. Dejanje se suče okrog dedščine in sebičnosti dedčev ter pokaže razne zabavne spletke. Premiera dela bo v soboto za Premierski abonma.

Iz Kranja

— zaključna predstava gledališkega odra NC. Za zaključek sezone je ansambl NC nastudiral opereto »Mamzelle Nitouche«, katere premiera bo v četrtek 18. maja ob pol 21. uri. Ker vlada za opereto veliko zanimanje, opozarjamo občinstvo, da si nabavi vstopnice v predprodaji v trgovini g. Hlebsa na Mestnem trgu. Cene vstopnicam so zaradi večjih režijskih stroškov zvišane.

— solski koncert. Dr. realna gimnazija priredi v petek 19. maja ob 16. uri v gimnazijski teatralnici vsakoletni koncert. Na koncertu bodo sodelovali dečki mladinski zbor, dekliški mladinski zbor, mešani zbor, dijaški godalni orkester in dva solista. Po končanem sporedu bo zadnji sestanek staršev v letošnjem letu. Koncert gimnazijske mladine toplo priporočamo. Namesto vstopnice se bodo pobirali prostovoljni prispevki, za učila.

— Krajevni odbor JNS v Kranju vabi vse člane in somišljenike na politični sestanki, ki bo dr. ob 20. uri v posvetovalnici Narodnega doma. Poročilo o politični situaciji po padu senator dr. Albert Kramet.
— Na praznik 18. maja bo gostoval v Naklem old-boy moštvo SK Kranja. Moštvo ima namen z lepo igro propagirati nogomet in navdušiti prebivalce, da bodo podprli čim bolj nekaj mladih ljudi, ki se trudijo, da bi ustanovili v Naklem svoj nogometni klub. Ker bo igra prav zabavna vabimo Kranjčane, da se udeležijo tekme, ki bo ob 15. uri na naklškem igrišču. Odhod iz Kranja ob 13. uri izpred gostilne »Beksel«.

— Dežnik je odnešel. V nedeljo ob 11. dopoldne je nekdo v gostilni Pri Peterčku odnesel nov v palico zložitelj dežnik. Dotični je znan in se poziva, da dežnik v izogib neprijetnostim nemudoma vrne restavraciji »Pri Peterčku«.

Iz Brežic

— Velik letalski miting. V četrtek na praznik 18. t. m. bo na Cerkljanskem polju pri Brežicah veliki letalski miting, ki ga bo organiziral ljubljanski Aeroklub. Letala bodo na Cerkljansko polje priletela še danes, 17. t. m., da si jih bodo lahko ogledali dijaški osnovnih in meščanskih šol Brežic in Krško. Jutri ob desetih do enajstih bo na razpolago letala za letenje občinstva, popoldne ob treh pa bo letalska prireditelj, pri kateri bo sodelovalo več jadrinskih in motornih letal, potem pa bo zopet letenje za občinstvo. Ker se ta letalska prireditelj prireja v velikem obsegu po dolgem času zopet na Krškem polju, pozivamo vse, da se v čim večjem številu udeležijo, saj je vstopnina zelo nizka in sicer: za odrasle 3 din, za otroke in dijakke 2 din. Letenje nad Krškim poljem bo stalo 20 din za osebo, polet do Brežic ali Kostanjevice 60 din in polet do Krškega 100 din za vice 60 din in polet do Krškega 100 din za

Iz škofje Loke

— Sokoli gredo na Zapravljaj. V četrtek na vnebohod, priredi sokolstvo škofjeloškega okrožja svoj občinski izlet na Zapravljaj. V prijateljsko zabavno krogu in v naravi, ju zelene pomladi, hočejo preživeti bratje in sestre nekaj uric. Lokski Sokoli in Škofje, naši prijatelji, znanci in somišljeniki, ki odrinemo iz škofje Loke ob sedmih zjutraj izpred Sokolskega doma. Pot: Mestni trg, Vinarje, elektrarna centrala, Loke in naprej na vrh. Zbor vseh udeležencev bo ob 11. povratek pa ob 15. Vsa udeležena naj si prebrskri hrano sami! Pevci dobrodošli! Po izletu bo okrepilo duha sokolskega bratstva in je udeležba čim več, joga številna bratov in sester zablazna. V primeru slabega vremena se izlet preloži na naslednjo dan.

Trgovski nameščenci so zborovali

Slabo obiskan občni zbor Pomočniškega zbora združenja trgovcev

Ljubljana, 17. maja. V mali dvorani Trgovskega doma je bil moči redni občni zbor »Pomočniškega zbora združenja trgovcev« v Ljubljani. Zbora se je udeležilo, glede na visoko število trgovskih sodelavcev in sodelavnic, ki jih je v Ljubljani blizu 1000, le piko število članov, kar bi utegnilo kazati na premajhno stanovsko zavednost sicer v premožnih organizacijah delujočih trgovskih nameščenec.

Zbor je otvoril predsednik g. Stanko Melicer, ki je obširno poročal o delovanju v preteklem letu. Uvodoma je pozdravil zastopnika Združenja trgovcev g. Janka Cepona, zastopnika Zveze pomočniških zborov g. Lojze Sitarja in druge. V lanskem poslovnem dobi je Pomočniški zbor žrtvoval največ truda za doseg 8-urnega delovnega časa, odnosno za ohranitev sedanje delavnika, ki traja 8 in tri četrt ure. Banska uprava je k temu izdala naredbi, ki bolj ustreza delodajalcem, kakor pa nameščencem. Tudi glede poletnega delovnega časa so ostali nameščenci prikrajšani, ker predpisuje banska naredba, da morajo biti trgovine od 12. do 15. zaprte le v juliju in avgustu, dočim je po prejšnji naredbi veljal poletni delovni čas tri mesece. »Zakaj se nam tako godi, je odgovor lahek,« je nadaljeval predsednik. »Pač zato, ker se ravno trgovski pomočniki in pomočnice vse premalo zanimajo za svojo stanovsko organizacijo.«

Predsednik je govoril tudi o zaposlitvi neaktivizirane osebe po trgovinah. Mnogo je pri nas trgovskih podjetij, ki zaposlujejo neizučene moči in strežejo v trgovinah celo domače služkinje ali sluga. Kar se tiče javencev, jih porabljajo za vsa mogoča dela, samo ne za ona, pri katerih bi mogli dobiti res trgovsko nabozbo. Zato se tudi ne smemo čuditi, če ostaja javniški naraščati tudi po končani učni dobi neizobražen. Trgovski pomočniki in pomočnice ne delata samo z rokami temveč sta tudi duševna delavca. Obrtni zakon je trgovskega nameščenca sicer pridružil delavskemu stanu, kar pa

organizacija trgovskih nameščenecv odklanja in zahteva, dasi seveda nima nič proti delavstvu, pri novelizaciji obrtnega zakona v tem pogledu temeljit popravek. Trgovski pomočniki so in ostanejo nameščenci in zahtevajo tudi pokojniško zavarovanje pri Pokojninskem zavodu.

Poglavje pose je odpiranje in zapiranje trgovin. Odpiranje in zapiranje obratovalnic bi morala obrtna oblast in policija bolje nadzorovati, ker se ponekod že sedaj dela po 10 in celo 12 ur. Tudi glede plač ostajata trgovski sodelavci in sodelavke na slabem. O teh vprašanjih se bo govorilo posebej na prvem kongresu slovenskih trgovskih pomočnikov in pomočnic, ki se bo vršil o priliki jesenskega velesmeja v Ljubljani. Minimalna plača za izučenega vajenca bi morala biti v prvem letu vsaj 900 din. Plače bi bile lahko boljše tudi ako bi ne bilo prehudega tekmovalstva med starejšimi in mlajšimi trgovci, iz dneva v dan namreč dobivamo nove trgovine, ki jih vodijo bivši nastavljenici, ki so se osamosvojili le zaradi tega, ker se jim je zdelo nesramno delati za nizko plačo, a ki potem sami pritiskajo na svoje nastavljenice, kakor so bili poprej sami prikrajšani.

Glede gremialne šole je omenil predsednik, da so imeli svoj čas tudi trgovski sodelavci in sodelavke v odboru gremialne šole, ki je bil tudi na vse seje vabilen, pa so ga kasneje odrinili. Gremialna šola je za trgovske sodelavce velike važnosti in so oni, tudi močno zainteresirani na naraščanju, ki ga je čedalje več. Ne ve se, kam s tolikim naraščanjem, ko vlada baš v vrstah trgovskih nameščenecv tako velika brezposelnost. Ni prav

Obramba pred vžigalnimi bombami

Najnevarnejše so moderne vžigalne bombe — Napadov iz zraka ne smemo jemati preveč lahkomišlno, prevelika bojazen pred njimi pa je že bolj škodljiva

LJUBLJANA, 17. maja.

Kot drugo predavanje Komiteta tehnične dela o obrambi pred napadi iz zraka je bilo včeraj predavanje inšpektorja inž. Franca Dolenca o obrambi pred vžigalnimi bombami. Predavatelj je občinstvu predstavil predsednik komiteta prof. inž. Premelj, ki je tudi naznanil, da bodo v začetku junija v Ljubljani in v vseh večjih krajih Slovenije široko zasnovane vaje proti napadom iz zraka s sodelovanjem vojske.

Z LAHKIMI BOMBAMI LETALCI LAHKO ZASIPAVAJO CILJ

Po izkušnjah vojne na Kitajskem in v Španiji, so vžigalne bombe najnevarnejše napadalno orožje letalcev, ker so zelo lahke in sovražna letala lahko natozorijo ogromno količino takih bomb. Vrh tega učinek vžigalnih bomb ni omejen na prostor, ki ga bomba zadene in se nastali požar lahko hitro razširi in napravi veliko škodo.

Uporaba ognja v vojne svrhe je že zelo stara. Iz zgodovine vemo, da so se oblegani prebivalci proti sovražniku borili z gorečo smoljo, s stroji za metanje ognja, s gorivo nafto, solitrom itd. V svetovni vojni se je boj s pomočjo ognja spopolnil do vžigalnih bomb, katere so odmetavala letala. Pri uporabi vžigalnih bomb so v svetovni vojni prednjačili Nemci, ki so napadali obalo Anglije in francoske mesta za fronto. Tedaj so bile vžigalne bombe še precej težke in zaradi tega jih niso mogli odmetavati v večjih količinah. Dajali so prednost razdalnim bombam. Po nemških podatkih je nemško letalstvo porabilo med vojno 41.555 razstrelivih in 3088 vžigalnih bomb. Šele proti koncu svetovne vojne so posvetile vojske se države večjo pozornost vžigalnim bombam. Začeli so izdelovati lahke vžigalne bombe, ki imajo kljub temu velik učinek. Sodobne vžigalne bombe imajo oklep iz elektrona, polnjene so s termitom, zato popolnoma zgorijo.

Prebojna sila modernih vžigalnih bomb je taka, da bomba prodre streho in obleži v podstrešju, kjer je dovolj vnetljivih predmetov. Letala lahko vzamejo veliko količino bomb s seboj in z njimi lahko naravnost zasipavajo cilj. Če bi napadli Ljubljano 20 sovražnih letal, ki imajo s seboj po 1000 vžigalnih bomb, to je skupaj 20.000 bomb, in če pade samo 10% bomb, to je 2000, na strehe, ter če nadalje samo vsaka deseta bomba zažge podstrešje, imamo takoj 200 požarov, ki bi jih še tako izvežbano in opremljeno gasilstvo ne moglo pogasiti.

Zaradi tega moramo obrambo organizirati tako, da bomo lahko uspešno gasili še tako številne požare hkrati.

KAKŠNE SO VŽIGALNE BOMBE

Sodobne vžigalne bombe so od 200 gramov do 5 kg težke. Lažje bombe uporabljajo letalci za bombardiranje gostih naselij, razsežnih polja in gozdov. Mečjeje jih iz posebnih zabojev po 10 do 20 hkrati. Nekatere imajo tudi razstrelilne snovi, ki po eksploziji razmečejo gorečo snov na vse

strani. Nekatere se razpočijo že v zraku in razprše ogenj iz višine kot goreči dež. Izdelujejo tudi že temperirane vžigalne bombe, ki eksplodirajo po določenem času. Vžigalni bombe se vžge pri udaru, če je bomba preletela določeno pot po zraku. Vžigalnik prenese plamen na gorljivo snov v notranjščini oklepa. Polnjenje vžigalne bombe s fosforjem, termitom in elektronom ter vsebujejo tudi še lahke vnetljive olja.

Predavatelj je podrobno opisal učinke fosforja, termita in elektrona. To so snovi, ki hitro izgorijo in razvijejo velikansko temperaturo ter jih je težko pogasiti. Fosforja niti s peskom ni mogoče uspešno gasiti. Silno nevarno je gašenje teh snovi z vodo, ker nastane nekočinski plin in sledi eksplozija.

OBRAMBA IN ZASITNI UKREPI

Obramba pred vžigalnimi bombami je mogoča. Najboljša obramba je samoobramba in medsebojna pomoč. Priprave za obrambo so seveda ne dajo izvesti kar čez noč. Obrambo moramo organizirati že pred začetkom nevarnosti in pred dejanskim napadom iz zraka. Potrebni so zaščitni ukrepi proti požaru v stanovanjskih, industrijskih in gospodarskih posojih, na polju in v gozdovih, in potrebno je organizirati gasilsko službo.

Že v miru je podstrešna navlaka vzrok vseh večjih podstrešnih požarov. Zato proči podstrešno navlako! Očistimo in pospravimo svoja podstrešja! Podstrešje naj bo čisto in varno pred ognjem. Tla podstrešja naj bodo iz betona, opeke ali ilovice. Lesena tla lahko prevlečemo z ilovico ter vso površino nato posujemo s plastjo peska.

Leseno ostrešje obvarujemo pred ognjem z impregnacijo, s prepletkanjem ali z izolacijo. Gospodarska poslopja, v katerih je slama in podobno, ter vse iz lesa, bomo težko zaščitili. V takih primerih je potrebno gašenje. Bombe uničijo tudi zaloge živil in krme, zato moramo shranjevala živila v manjših količinah. Na ta način bomo rešili vsaj nekaj.

Se večja nevarnost proti skladiščem in industrijam, ki imajo velike količine vnetljivih snovi, kakor bencin, premog, les, papir itd. Takšna skladišča ogrožajo tudi okoličnice, če niso izven naselja. Potrebni bi bili strožji ukrepi glede namestitve ročnih gasilnih aparatov. Ogromno škodo bi napravila bomba, ki bi zadela gasilni aparat. Nekatere strokovnjaki priporočajo, naj se napajo nad takimi objekti mreže, ki bi odbile vsaj lažje vžigalne bombe. Mesta so zaradi stružne zavirane bolj ogrožena kakor pa manjša naselja. Pač pa so mestne železobonske zgradbe proti ognju bolj varne.

Veliko je tudi pri zaščiti vprašanje gasilne vode. Hišni posestniki naj imajo na nekaj mestih v hiši pri vodovodu na pipah pritrjene konopne cevi z ustnikom. Večja poslopja in obrati naj imajo hidrante. Za gašenje velikih požarov so potrebne ogromne količine vode. Stroški za požarno varnost so seveda visoki. Če pa pomislimo, da nam protipožarni ukrepi služijo tudi v

mirnem času, bomo gledali to vprašanje drugače. Saj požar povzroči vsako leto milijonsko škodo. V zadnjih petih letih je bilo v Sloveniji 4000 požarov, ki so povzročili okrog 114 milijonov din škodo. Na leto odpade torej okoli 800 požarov in znaša škoda letno 23 milijonov din.

Velika nevarnost proti dozorčemu žitu na polju in gozdovom. Najboljša zaščita za polja in gozdove so obrambni nezasajeni pasovi ter zaščitni jarki.

Predavatelj je nato opisal kako pospešuje širjenje požara gostota pozidana okolica in lahko vnetljivo gorivo, veter in velika vročina, ki jo izžareva ogenj in kako se je ravnati pri gašenju.

ORGANIZACIJA GASILSKE SLUŽBE

Gasilci ne morejo pogasiti več požarov hkrati. V primeru napada iz zraka bodo poklicani in prostovoljni gasilci gasili samo velike in nevarne požare. Naloga hišnega gasilstva bo, da požar v posameznih hišah zaustavi v kalu.

Hišno gasilstvo so hišni prebivalci, ki pazijo na hišo in zadušijo požar že v začetku. Te gasilce moramo določiti že sedaj, in sicer iz vrst onih, ki jih v vojni vojaška oblast ne bo poklicala pod orožje, to so starejši ljudje, ženske in mladeniči. Te ljudi bo treba primerno izveščati in strokovno poučiti. To nalogo bodo prevzela gasilne čete, ki bodo hišne gasilce že v mirnem času izveščali. Naloga hišnih gasilcev bo, da preprečijo učinke vžigalnih bomb. Če bi jim to ne uspelo, pokličejo na pomoč sosedne gasilce, ki tvorijo tako zvano skupinsko ali blokovno gasilstvo. Če bi tudi tem z začetnimi močmi ne uspelo požar pogasiti, potem je treba poklicati na pomoč gasilsko četo.

Napadi iz zraka bodo trajali v bodočih vojnah morda le nekaj minut, ker bo takoj stopila v akcijo aktivna obramba proti sovražnim letalom. Sovražna letala se navadno spustijo v strmoglavem letu proti cilju, odmečejo bombe in se zopet dvignejo ter izginijo. Med napadom so hišni gasilci lahko v zaklonišču in jim ni treba čakati na podstrešje, pač pa morajo takoj po napadu na podstrešje. Z vodo, gasilnimi aparati in drugimi sredstvi morajo takoj pogasiti goreče trame in podobno.

Če bomo upoštevali vsa navodila in ob pravem času odstranili s podstrešja vnetljive predmete, smo opravili že polovico obrambnega dela. Čim več bomo smotno investirali za protipožarno zaščito, tem lažja bo obramba. Vsak naložen dinar se bo bogato obrestoval že v mirnem času. Brez gojenja pa moramo vse narediti, oziroma vse opustiti, kar določajo požarna policijski predpisi.

Napadov iz zraka ne smemo jemati preveč lahkomišlno, prevelika bojazen, ki izvirja iz namernih opisov in pretiranega beganja prebivalstva, je pa še bolj škodljiva. Bodimo samozavestni, pomagajmo si sami in drug drugemu, ker smo pomoč je najboljša pomoč.

tera morajo služiti na čast jubilaru. S tem pa hočemo dokazati samo njegovo nesebičnost, s katero se loteva vsakega dela na čast kolesarstvu — sportu na naši se, verni meji.

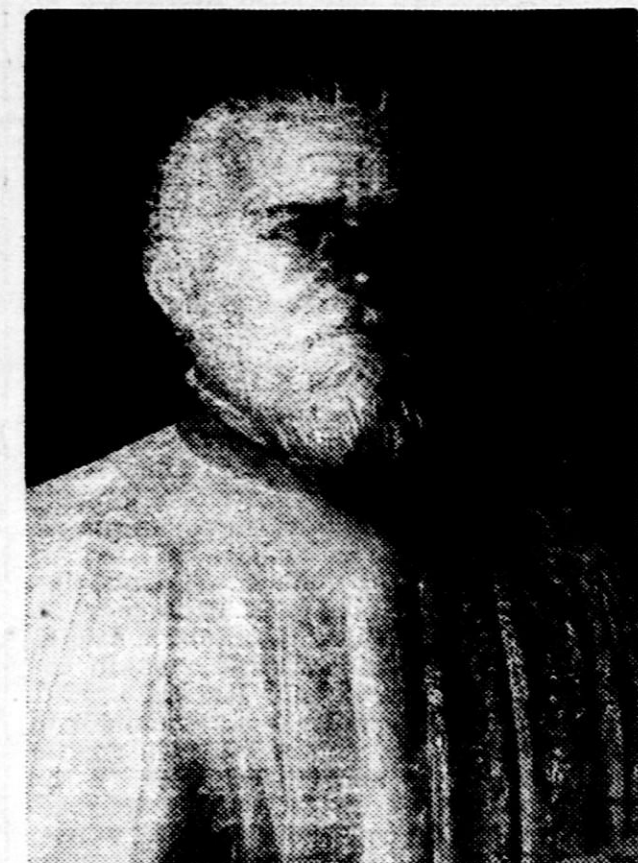
Če bi se tako zavzemali in delali vsi, ki opravljajo kakršnokoli funkcijo v slovenskem kolesarstvu, bi bilo danes naše kolesarstvo svetovno znano. Po njegovem zgledu bi morali prirejati mednarodne ko-

lesarske dirke, kjer se nudi vsakomur možnost potrebne rutine in napredka. Premajhen je delokrog za našega Vinka. Zato bi želeli, da s svojo desetletnico in jubilejem stopi v ospredje, ki mu vsakakor pripada in doseže uspehe, ki jih bo marsikdo zavidal, mi pa mu bomo čestitali. Upamo, da ga bomo 9. julija videli na startu ter mu že vnaprej čestitamo k njegovemu jubileju!

Jutri odkrijemo spomenik dr. Šlajmerju

Že ko je prišel l. 1891 v Ljubljano, je užival dr. Šlajmer svetovni sloves

Ljubljana, 17. maja. V zdravstveni kulturi Ljubljane je pomemben nastop moža, kateremu odkrijemo jutri spomenik, prav izreden dogodek. Prof. dr. Edo Šlajmer ni prinesel v Ljubljano s seboj samo znanja in sposobnosti, ki sta segala visoko nad povprečje, on je prinesel v Ljubljano ves napredek kirurgije, katerega njegov prednik ni nikdar upošteval ali ga skušal uveljaviti. Ko je dr. Šlajmerjev prednik prevzel vodstvo ljubljanskega kirurškega oddelka, ni niti malo poskušal uveljaviti antisepse, ki se je začela ravno takrat pojavljati v kirurgiji. In ko se je pozepe uveljavila asepsa, je ostala tudi ta Ljubljani tuja vse do dr. Šlajmerjevega prihoda.

Zdenko Kalin: dr. Edo Šlajmer

Zato je bila razlika ravno v Ljubljani zelo velika in to tem bolj, ker je ta nenadni preokret prinesel Ljubljani mož, ki je užival že takrat evropski sloves.

Rojen je bil dr. Šlajmer 8. oktobra 1864 v Ceburu kot sin delničarstva svetnika Ferdinanda Šlajmerja. Maturiral je l. 1882 na hrvatski gimnaziji na Reki. Medicinske študije je dovršil v Gradcu in je bil tam promoviran 23. julija 1888. Po promociji se je izobraževal na Wölflerjevi kliniki v Gradcu, kjer je postal 8. avgusta 1889 asistent. Kot klinični asistent je služil do 16. januarja 1891, ko je bil imenovan za asistenta ljubljanskega kirurškega oddelka.

Ta službena namestitve je pomenila seveda nekaj več, kot navadno asistencijo. Dr. Šlajmerjev prednik je umrl 5. marca 1892 in že 15. marca istega leta je postal dr. Šlajmer primarij na istem oddelku.

Dr. Šlajmer je ostal še tega oddelka do 1911, ko je bil upokojen. Privatno prakso je izvrševal do l. 1930; takrat se je preselil v St. Vid na Ljubljano, kjer je užival svoj pokoj. V St. Vidu je umrl 23. decembra 1935. Bil je častni profesor zagrebške univerze in častni član mnogih zdravniških društev.

Svojo zdravniško kariero je dosegel prof. Šlajmer zaradi svojega zdravniškega dela in zdravniških uspehov. Politika mu ni pomagala nazgor; ravno nasprotno, ovirala ga ni mogla njegovi kariere. Svojega poklica ni dr. Šlajmer nikdar zatajil in svoje jugoslovensko mišljenje je vedno odkrito pokazal. Že kot asistent v Gradcu; najbolj jasno pa pri odpravi Rdečega križa v Beogradu l. 1912. Red Sv. Save je nosil še od l. 1905 in to ni bilo ovira, da je bil imenovan 1911 v c. kr. najvišji sanitetni svet na Dunaju. Svoja vojna kirurška izkušnja pa je pridobil dr. Šlajmer 1913 v českih strokovnih listih.

Svoje znanje in svojo metodiko je posredoval dvema generacijama slovenskih zdravnikov.

Dr. Ivan Pintar

Spomenik doktoru Edo Šlajmerju bo jutri na vnebohod ob 10. slavnostno odkrit v parku pred Leonišcem na Zalošči cesti. Odbor za postavitev spomenika ni k odkritju vabil nikogar v zavesti, da bo slav, nemu zdravniku in dobrotniku vsega na šega mesta in tudi vse Slovenije gotovo prebivalstvo vse Ljubljane rado pokazalo svojo hvaležnost vsaj z udeležbo pri odkritju njegovega spomenika. Zato odbor z gotovostjo pričakuje, da se odkritja udeležijo vse človekoljubne, kulturne in bojevnike organizacije, prav tako pa seveda tudi vsa narodna društva ter prav mnogo Ljubljančan in Ljubljančankov, saj menda v vsej Ljubljani ni družine, ki ne bi bila deležna posredne ali neposredne pomoči požrtvovalnega zdravnika. Slovesnost se bo pričela s petjem, nato bo na govoril posvetovalni podpredsednik odbora za postavitev spomenika polkovnik g. Viktor Andrejka, za njim bo na spregovoril v imenu zdravniških tovarišev podpredsednik odbora šef primarij g. dr. Ivan Jenko. Zupan dr. Juro Adlešič bo naposled sprejel spomenik velikega moža v varstvo mestne občine ljubljanske in svečanost bo zaključena s polaganjem vencev in s petjem. Petje bo vodil znani pevovodja g. Venturini. Z veliko udeležbo naj predvsem ljubljanska javnost pokaže, da zna ceniti zasluge dr. Edo Šlajmerja na zdravstvenem in človekoljubnem polju!

Uspeh slovenskega slikarja v Zagrebu

Edo Deržaj je razstavil v salonu Ullrich 80 olj, akvarelov in grafik ter se je prvič predstavil Zagrebčanom

LJUBLJANA, 17. maja.

Nas slikar Edo Deržaj se je opogumil in razstavil prvič v Zagrebu. Zadnje dni aprila in prve dni maja je kritična zagrebška publika hodila v salon Ullrich in je salon zapuščala z zadovoljstvom. Edo Deržaj je v Zagrebu popolnoma uspel, čeprav je Zagreb, kakor vedo nekateri naši likovniki, za razstavljalca, ki prvič razstavlja, trd oreh. Zelo ugodno so bile tudi vse kritike, ki so jih objavili umetniški recenzenti v zagrebških dnevnikih. Razstavljalni čas ni bil ugoden, ker so bile v tem času v Zagrebu še tri druge umetniške razstave in ker so politični dogodki usmerili pozornost široke publike proti vprašanju sporazuma. Kljub temu je imel Edo Deržaj rekorden uspeh glede obiska in je tudi prodal 20 eslik (olja, akvarele in grafike). Tudi gmoten uspeh je bil torej nenavaden.

Zagrebške »Novosti« so dne 4. maja poročale o Deržajevi razstavi med drugim tole:

Že v srednjem veku in v renesanci so bili slikarji, ki so jim bile gore dekorativno ozadje na slikah. Take slikarje je imela tudi Slovenija. Ti so imeli o planinskem svetu nejasne pojme. Planine so jim bile neznana zemlja, gore so naslikali shematično, da je mogla biti gora kakorkoli gora. Valvazor je imel v 17. stoletju že jasnejše pojme o planinah. Od tega časa se vrste slikarji, ki upodabljajo na svojih slikah slovenske planine, toda vse te slike iz 17. in 18. stoletja imajo bolj fotografsko kot umetniško vrednost.

Med slikarji, ki so oblikovali slovenske planine v 19. stoletju, zasluži največjo pozornost Marko Pernhart (1824—1871), ki se je popolnoma posvetil planinskemu slikarstvu. Skušal je tolmaiti prirodo realistično, kar je pomenilo že velik napredek v primeri z dotedanjim romantičnim pojmovanjem prirode. Z velikim smislom za realnost je slikal planine tudi Karinger. Ti umetniki so pripomogli, da se je meščanstvo na čisto spoznalo za gorke lepote, katere je bilo treba šele odkriti.

Jubilej vrlega sportnika

Slovenj Gradec, 14. maja

9. julija bo minilo 10 let, odkar se v kolesarskem sportu udeležuje popularni slo. venjagradčan Vinko Cajnko. Njegovo ime je zavezano z vsako sportno prireditvijo naše severne meje, ono navdušuje vsakega kolesarskega sportnika, kajti vsaka prireditev, katero on organizira, je brezhibno izvedena. Zato se tudi vsi kolesarji vedno polnoštevilno odzovejo ter prihitijo na vsako dirko v Slovenj Gradec, saj vsi predobro vedo, da se od tam ne odhaja brez priznanja in darila. S takšno voljo do dela

kakor gre tov. Cajnko Vinko v borbo za obstanek, gre malokdo. Naglost, svojstvo, na njegovim letom, je glavna sila vseh njegovih akcij v organizaciji kolesarstva, zato je bilanca njegovega dela visoko aktivna. Cajnko je ustanovitelj SK Mislina v Slovenj Gradcu, SK Korotna Mežice, SK Prevalja, ter kolesarskega kluba Drave v Ormožu, likvidirane Koroske kolesarske župe, ter novega koroskega kolesarskega podsaveza v Slovenjem Gradcu, kateremu kot predsednik stoji na čelu. Član je 16 društev ter soustanovitelj raznih klubov, društev na naši severni meji. V vseh društvi pridno pomaga, če le more, saj ga povsod radi imajo. Na 50 aktivnih nastopih je dosegel 21 prvih, 6 drugih, 12 tretjih, pet četrth mest, za kar so mu dokumente njegove težke priporočne kolajne, ter številne diplome, med katerimi je tudi za njegovo organizatorstvo. Delo priznanje najvišjega foruma kolesarskega saveza kralj. Jugoslovije, kateri ga je odlikoval že dvakrat s spominsko plaketo ter diplomom. Njegova hiša je skoraj vsa v diplomah. Za vse to pa se mu bodo njegovi sodelavci primerno odločili 9. julija ob priliki njegovega jubileja. Takrat mora slovensko, kakor tudi jugoslov. kolesarstvo triumfirati v tem smislu in že danes apeliramo na vse, ki našega Vinka poznajo, da prihitijo ta dan v Slovenj Gradec, kajti proslava njegovega jubileja bo združena s pestrim programom dirk, nogometnih tekem ter daril svojstvenih slovenskega in jugoslovanskega.

POMAGAJMO GRADITI PIVKOV SOKOLSKI DOM

Prva obletnica smrti dr. Ivana Laha

Mosta ženska realna gimnazija počasti njegov spomin danes popoldne

Ljubljana, 17. maja. Pred letom dni na jutrišnji dan zjutraj je izdihnil svojo plemenito dušo profesor in pisatelj dr. Ivan Lah. Dvajset let po željni pričakovani svobodi, za katero je žrtvoval velik in časten delež, se je moral dr. Ivan Lah posloviti od življenja. Z nadležnim samopremagovanjem je prenašal v mesecih pred smrtjo trpljenje. Imel je že slutnje bližajoče se smrti. »Priatelj« je prinesel njegovo zadnjo črtico »Sestra Avgusta«. Trpečega pisatelja so objele misli in čustva iz trpljenja pred 20 leti. Orisal je ranjenega četovodja Jakoba, s katerim sta ležala skupaj v bolnišnici:

»Gledal sem to povest ob devetintridesetih stopinjah vročine in sem jo bolj občutil kakor videl. Ali se vam ne zdi, da je bolj resnično tisto, kar občutimo, kakor to, kar vidimo? Četovodja Jakob je ležal na tretji postelji od mene in nisem njegove glave niti videl, a videl sem solze, ki so tekle po njegovem licu, in razumel sem vsak vzdih, ki se mu je iztrgal iz trpečega srca. Moje oči so gorele v pekočem žaru in vse, kar je bilo okoli mene, je dobivalo poseben čar, se zgrinjalo v skrivnostno megleno tando in se izpreminjalo v neštete prikazni, ki so se pojavljale kakor iz mrakov in se izgubljale v nič. Ali je bila to igra prekipelje krvi? Ali so bile to iluzije? Vsa resničnost se je izpreminila v sanje — sanje so se vrstile v divjem vrvenju in izginile v noč. To se je ponavljalo tri dni in tri noči. In v tem času sem dobro videl vse, kar se je godilo okoli mene.«

Tako je dr. Lah nekoč že preživljal smrti boj, iz katerega se je potem vnovič in vnovič rešil.

Pred letom dni je bila smrt močnejša. Zgodilo se je, kakor je sam napisal v svoji poslednji črtici ob koncu o svojem trpečem vojnem tovarišu:

»Tako lepe sanje so sedaj propadle v noč. V to široko, temno, neskončno noč, ki

leži okrog po svetu in ki bide človek v nji čest do srca, lepote in ljubezni. Kje so te ceste sedaj, tako neznane, tako daljne?»

Mestna ženska realna gimnazija bo danes popoldne ob 17. počastila obletnico smrti dr. Ivana Laha, ki je bil dekletom na gimnaziji plemeniti vzgojitelj. Uvodno besedo bo imela Tatjana Blenkova, Jelka Suhadolnikova bo zapela dve pesmi, Majda Zakrajškova eno pesem, pevski zbor mestne ženske realne gimnazije pod vodstvom dr. Dolmarja pa Machovo in dr. Lahovo »Naj morja valovje buta« in »Pomladnov«. Iz del dr. Laha bodo čitale odlomke Vida Slugova, Vlasta Čučkova, Nina Petrovna, Emilija Danilovičeva, Daša Jakličeva, Tatjana Biskupskaja. Narda Prihavecova bo čitala dr. Lahovo oporoko svojemu sinčku Andrijanu.

Praznik sokolske dece v Mostah

Ljubljana, 17. maja. Bratje, sestre, naraščaj! Dece ljubljanskih sokolskih društev ima jutri na praznik vnebohoda svoj dečji zlet v Mostah pri Ljubljani, z razvitem dečjeje prapora in javnim telovadnim nastopom. Pripravljalni odbor je za ta praznik dece določil nastopni spored: 1. ob 10. skušnje na telovadišču ljubljanskega Sokola v Tirolju, 2. ob 14. zbor sokolske mladine, članstva in naraščaja v Tirolju, 3. ob 14.30 povorka z godbo Sokola I po mestu na telovadišče v Mostah, 4. ob 16. razvite dečjeje prapora, ki mu kumujeta sestra Kastelčeva in br. Sturm, nato javna telovadba sokolske dece. Po telovadbi dečja zabava. Vabimo vse brate in sestre ter naraščaj ljubljanskih sokolskih društev, da se v polnem številu udeležijo praznika sokolske dece. Zbor vseh udeležencev (članstva in naraščaja) bo ob 17.30 v Mostah.

naraščaja v meščanski obleki z znakom) bo za povorko ob 14. v Tirolju. Povonke se udeležijo v kroju samo deca in članski in naraščajski prapori s spremljevalci v kroju.

Vabimo ponovno vse sokolske članstvo in sokolstvo naklonjeno občinstvo, da pohiti jutri v Moste na praznik sokolske dece in ji s svojo udeležbo izkaže priznanje za marljivo in vestno delovanje v telovadnici. V primeru, da bi bilo jutri skrajno slabo vreme, bo prireditve z istim sporedom prihodnjo nedeljo 21. t. m.

Jutri vse, kar sokolsko čuti — zbor v Mostah. — Uprava Sokola Ljubljana-Moste.

Sokol Vič vabi svoje članstvo in naraščaj, da se jutri v polnem številu udeležijo slavnosti sokolske mladine v Mostah. Zbor članstva in naraščaja v civilni obleki z znakom bo jutri ob 13.30 na vrtu Sokolskega doma, odkoder bo skupen odhod na zbirališče za povorko v Tirolju (letno telovadišče ljubljanskega Sokola). Vsi in vse točno na svojem mestu! Uprava.

DNEVNE VESTI

Jutri na praznik vnebohoda
„Slovenski Narod“ ne izide

— Tako je pravi Sobotni članek »Slovenec slovenska imena« podpisem z obeh rokama. To bi bilo potrebno izvajati vseskozi tudi pri nas — ne pa da se mnogi Slovenci še ponašajo s tujimi priimki — naj si bodo to imena krstna ali rodbinska. Saj vendar imamo na razpolago toliko lepih narodnih imen. Da je profanacija naših imen tem večja, si pa dajo mnogi še celo slovenska rodbinska imena spremeniti v tuja — največ nemška, kar imamo priliko zasledovati v dnevnem časopisu. In vse to gre seveda s privoljenjem oblasti. Ta, kim ljudem bi se ne smelo dovoljevati spreminjati imen v tuja, če že hočemo vsaj ostati pri dosežanih slovenskih imenih. Nasprotno se pa nacionalizacija tujih imen uvaža tam, kjer bi se to najmanj smelo. T. j. pri židih. Primer: zadnja sprememba židovskih imen v Zagrebu. Žid pa ostane židno ime, naj nosi to ali drugo obliko. Čas bi že bil, da bi se tudi naši mali narodni rešili te vsakovrstne tuje navlake. R. K. Iz državne službe. Po potrebi službe sta premeščena podnadzornik policijskih agentov pri komisaratu železniške in obmejne policije na Rakovo živko Friderik, ki predstojništvu mestne policije v Mariboru, ru in policijski višji agent Josip Pavetič, ki predstojništvu mestne policije v Mariboru, ki policijskemu komisaratu na Jese-nicu.

— Izprememba o polaganju izpita na medicinski fakulteti. Z odlokom prosvetne, ga ministra je izpremenjena uredba o polaganju izpita na medicinskih fakultetah beograjske, zagrebske in ljubljanske univerze. Uveden je izpitni rok v mesecu oktobru, tako da se bodo odsej polagali izpiti v drugi skupini v juniju, oktobru, februarju oziroma marcu.

— Kongres pedagogov z oglednih šol. Prvi pedagogski kongres nastavnikov vseh oglednih šol v naši državi bo od 30. maja do 1. junija v Borovu. Kongresu bodo prisostvovali propagatorji nove šole iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Splita, Skoplja, Sarajeva, Niša, Novoga Sada in drugih mest. Obnavljalo se bo vprašanje reforme našega šolstva v tem smislu da se vzgoja naše mladine prilagodi zahtevam in potrebam življenja.

— Nova avtobusna zveza Sušak—Ljubljana. Te dni je bila otvorjena nova avtobusna zveza med Sušakom in Ljubljano. Avtobus odhaja vsak dan s Sušaka ob 14.20 in vozi preko Mrzlih vod, Črnege luga, Gerova, Prezida, Loža in Blok v Ljubljano.

— 40.000 m meri razstavišče Ljubljana, skega velesejma. V razstavišču zgrajenih pa je 8.000 m² prostora. Vse to bo napolnjeno z najrazličnejšimi izdelki ob letošnjem Ljubljanskem velesejmu, ki bo od 3. do 12. junija. Vsaka industrijska panoga bo sama za sebe urejena tako, da bo nudila tudi sicer nevedočemu, takoj jasen pregled izdelkov dotične stroke. Tako je vsakemu omogočeno, da hitro najde tisto, kar si želi nabaviti in da med seboj primerja izdelke konkurenčnih trgov. Deset in de, setisodno vedo, da se na Ljubljanskem velesejmu kupi dobro, zato prihajajo vsako leto, da tu izbrižajo, kupujejo in naročajo. Naj tudi Vas ne manjka med razstavljalci. Izkoristite polovično vožnino na železnici za potovanje v Ljubljano od 31. maja do 12. junija, pa imate potem brezplačen povratek od 3. do 17. junija. Na odhodni poti kupite celo vožnjo karto, poleg tega pa še rumeno železniško izkaznico za dan 2, ki si jo daste na velesejemski blagajni potrditi.

Danes ob 20.30, jutri ob 14.30, 17.30 in 20.30

„ROSALIE“ — Edi Nelson
in „BUSTER KAZNEVEC“

KINO MOSTE

— Invalidski kongres bo v začetku septembra. Že večer smo poročali o seji širšega osrednjega odbora Zveze vojnih invalidov. Na seji je bilo sklenjeno, da bo letošnji invalidski kongres v začetku septembra in sicer v Zagrebu ali Subotici. O tem bo sklepal ožji osrednji odbor. Na seji se je govorilo tudi o reorganizaciji invalidskih ustanov in odborov. Ker so z novimi pravili prenehali vsi krajevni odbori Združenja vojnih invalidov in se namesto njih ustanove sreski invalidski odbori, je moral širši odbor o tem skleniti. Po novi organizaciji bo imelo Združenje vojnih invalidov 33 oblastnih odborov, ki bodo pa imeli po 3 do 6 sreskih odborov. Izvesti sta samo mariborske in ljubljanske okrožje, ki bosta imeli 25 sreskih organizacij.

— Naši prvi gospodarski filmi. V Beogradu je bila ustanovljena »Zadruga za gospodarske filme« z domačim kapitalom ter s sodelovanjem državnih ustanov in gospodarskih organizacij. Zadruga je že izdelala več gospodarskih filmov, in sicer zvočnih. Dva filma, ki sta bila izdelana nedavno in ki prikazujejo izdelavo motornih vozov in prve jugoslovenske lokomotive, bosta predvajana v petek v Beogradu. Upamo, da bosta filma kmalu prispela tudi k nam, če sta kaj vredna.

— Posojilo Nemčije od švicarskih bank za pospeševanje znanje trgovine na Balkanu. Nemški gospodarski minister je nedavno prisostvoval seji Banke za mednarodna plačila v Baslu in med svojim bivanjem v Švici je navezval stike s številnimi švicarskimi bančniki. Predlagal ji je, naj bi švicarske banke dale Nemčiji večje posojilo v devizah ali v švicarskih frankih. Nemčija bi posojilo porabila za pospeševanje svoje trgovine z balkanskimi državami. Švicarski bančniki so baje pokazali razumevanje za ta predlog in ni izključeno, da bo kmalu prišlo do pogajanj za posojilo, najbrž ob priliki sklepanja trgovinske pogodbe med Nemčijo in Švico prihodnje dni.

— Izlet planincev v bolgarske planine. Slovensko planinsko društvo v Ljubljani že zbira prijave za izlet planincev v bolgarske planine, ki bo v času od 17. do 31. avgusta letošnjega leta. Tovariški bolgarsko planinsko društvo že pripravlja gostoljuben sprejem našim planincem. Program izleta je določen tako, da si bodo planinci ogledali prestolnico ter mesti Trnovo in svetovno znano kopališče Varno ob črnem morju. V Rili se bodo planinci povzpeli na vrh Musala in na Maljovico, si ogledali Rilski samostan ter edinstveno jezero v skupini Pirina. V načrtu je tudi izlet s parnikom iz Varne v Carigrad; podrobnejši program bo še objavljen. Vsak udeleženec si mora sam pre-

skrbeti potni list, vizume pa preskrbi SPD. Celokupni stroški bodo znašali okoli 1.700 din. Prijavitelj mora plačati pri prijavi 100 din kot jamčevino, ki se bo porabila za razne stroške za priprave in vodstvo na izletu. Čim prej se bodo udeleženci prijavili, tem bolje bo moglo izvesti vse priprave. Vsi planinci, ki se zanimajo za navedeni izlet, se naprošajo, da svojo definitivno prijavo sporočijo pisarni SPD v Ljubljani, Aleksandrova c.4/I, vsaj do 15. junija 1939. Program izleta je na razpolago v navedeni društveni pisarni.

— Čipkarstvo spada med najstarejše dokumente naše kulturne tradicije. Pisani zgodovinski viri in tudi same dragocene čipke v nekaterih naših starih cerkvah in v muzejih govore, da se pečajo Slovenci s čipkarstvom že od njega dne. Naše čipke so znane po vsem svetu in po svoji kvaliteti, ti dosegajo dragocene brusselske in tudi beneške čipke. Na velesejmu v Ljubljani od 3. do 12. junija bodo razstavljene tudi čipke.

— Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske bo po petih letih ponovno nastopil v zagrebski koncertni dvorani v soboto 20. t. m. ob 20. uri. Ta večer se bo prvič javno izvajala v Zagrebu Adamičeva balada za mešani zbor in bas-solo »Smrt carja Samuela«, ki je največje in najpomembnejše vokalnno-zborovsko delo naše literature. To balado je prvič izvajala Glasbena Matica na svoji turneji po Bolgariji. Tudi ostale točke koncertnega programa so vse iz do-mače literature. Koncert se bo vršil v po-častitev 70-letnice monsignora Janka Barleta. Koncert vodi ravnatelj Mirko Polić. Koncertna dvorana: dvorana Hrvatskega glasbenega zavoda. Začetek ob 20. uri.

— Dva izjemna vlaka na progi Novo mesto—Črnomelj. V nedeljo 21. t. m. ob priliki svečanega začetka gradbenih del pri gradnji nove proge Črnomelj—Vrbovsko bosta vozila na progi Novo mesto—Črnomelj izjemoma potniška vlaka štev. 9213 in 9218. Vlak štev. 9213 (iz Ljubljane ob 8.05) odhaja iz Novega mesta ob 10.25 in prihaja v Črnomelj ob 11.27 minut. Na povratku odhaja vlak štev. 9218 iz Črnomelja ob 17.12 in prihaja v Novo mesto ob 18.07 (v Ljubljano ob 20.30).

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 39. z dne 17. maja objavlja uredbu z zakonom, sko močjo o prenosu imovine verskih z-kladov katoliške cerkve v last in upravo katoliške cerkve, uredbu o spremembah in dopolnitvah uredbe o klasifikaciji gostinskih obratov in o maksimiranju cen v teh obratih, pravila za podeljevanje državnih stipendij dijakom rudarske tehnike v kra-jevini Jugoslaviji, odločbo o spremembi imen posameznih krajev v dravski bano-vine in prepoved vožnje s težkimi vozili po občinski cesti Rakitnica—Kubeljani.

— Živalske kužne bolezni v dravski ba-novini. Po stanju z dne 10. t. m. je bila v dravski banovini eilnavka in parkijevka na 40 dvorcih, šuštevca na 2, steklina na 1, mehurčasti izpuščaji na 4, svinjska kuga na 24 in svinjska rdečica na 13 dvorcih.

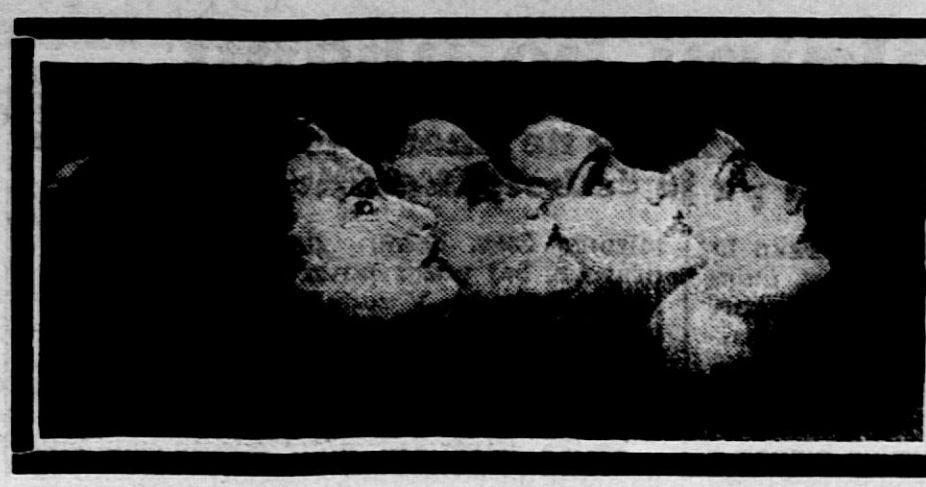
— Beograjska kavarna »Moskva« zapri-ta. Včeraj so zaprli znano beograjsko ka-varno »Moskva« in hotel istega imena. Posloje je bilo že nujno potrebno preurediti, ve in manjših popravil. Pol poslojaja je zavzemala Poštna hranilnica, ki se je že preselila v novo palačo, v drugi polovici sta bila kavarna in hotel. Posloje je last Poštne hranilnice. Stroški modernizacije bodo znašali nad 10.000.000 din. Ko bo mo-dernizacija končana, bo to ena najmodernejših kavar v naši državi. Isto velja za hotel.

— Na Plitvicah bo zgrajen nov hotel. Banska uprava savske banovine je sklenila zgraditi na Plitvicah nov moderen ba-novinski hotel. To je v interesu tujskega prometa vse države.

— Kongres banovinskih uslužbenecv. Le-tošnji kongres banovinskih uslužbenecv bo 2. in 3. julija v Banjaluki. Priprave so v rokah Združenja uradnikov in uslužbenecv vrbaske banovine.

— Planinske postojanke Slovenskega planinskega društva so že oskrbovane, razen onih v Triglavskem pogorju. Spomladinski izleti v planine so najlepša do-življaja. V dolinah je že odvelo spomladansko cvetje, a v planinah se pravkar prebujajo spomlad in mlado zelenje in pe-stro cvetje klije in brsti vsepoved. V do-lini Vrat je že stalno oskrbovan Aljažev dom, kamor pelje pot mimo slapa Perič-nika. Na Vršiču je Erjavčeva kočica oskrbo-vana od 27. maja dalje; položna steza vodi do te postojanke pod stenami Mo-jstrovke in Prisnojke. Valvazorjeva kočica pod Stolum, ki jo je podružnica SPD v Kranju na novo zgradila, je stalno oskrbo-vana; vrh Stola pa bo oskrbovana Pre-šernova kočica od 20. maja dalje. »Zlato-roč« ob Boh. jezeru je izloščice za izle-te na Bohinjske gore. Do Doma na Kom-ni hodiš le tri ure, od tam pa pripravimo izlet k Črnemu jezeru ter povratek preko Komarče v »Zlatoroč«. Za izlete v Kam-niške planine je izloščice Dom v Kamniški Bistrici, ki leži sredi obilnega zelenja ob bistrem izviru Kamniške Bistrice. Oop-zova kočica na Kokršnem sedlu in kočica na Jermanovih vratih bosta stalno oskrbova-ni od sobote dne 20. maja dalje. Dom na Krivavcu, dostop iz Cerkelj ali Kamnika, ter kočica na Veliki Planini, dostop mimo Sv. Primoža ali iz črne mimo Podkraj-ka, sta stalno oskrbovana, osobito Velika Planina vabi s krasno pomladansko floro. Na Ratitovcu je Kirekova kočica od-prta od 20. maja dalje. Od binokostnih praznikov dalje je stalno oskrbovan Alek-sandrov dom v Logarski dolini, na Okre-šlju Frišaufov dom in pod Ojstrico Koc-bekov dom na Korošici. Planinci imajo torej že obilo izbire in se lahko odločijo, na katere vrhove se bodo povzpeli v svo-jem prostem času. Članom SPD, ki še ni-slo poravnali članarine za letošnje leto, se priporoča, da to nemudoma storijo, ker je članska izkaznica SPD zadostna legiti-macija v naših obmejnih planinskih pre-delih. Podrobne informacije o planinskih turah in vseh planinskih postojankah SPD dobite v pisarni SPD, Ljubljana, Alek-sandrova c. 4/I, telefon 40-56.

— Nedeljski občni zbor Protituberkuloz-ne zveze v Ljubljani je nadvse sijajno uspel. Iz najoddaljenejših krajev naše banovine so nanj priložili delegati zveznih krajev-nih edinic, katerih skupno število je znaša-lo 65. Niso se ustrašili na slabega vremena, ne dolge poti in stroškov ter s svojo ude-ležbo na manifestantan način dokazali smisel in razumevanje za protituberkuloz-ni pokret. Kakor po dosežkih naše edini-ce tako so bili po svojih odposlancih za-stopana na tem občnem zboru tudi držav-na oblastva in uradi, ki so s svojo udele-žbo prav tako ovedočili zanimanje za naš

Premiera!
Reprezentativno filmsko delo iz
rok slavnega režiserja

„4 hčerke“

MIH. KERTEZA
Film najslajših melodij, izdelan
v duhu nesmrtnih SCHUBERTOVE
serenade »HREPENENJE«!

Prelepa, ganljiva drama iz intimne-
ga rodbinskega življenja in glasbe
Predstave ob 16., 19. in 21. uri,
na praznik ob 10.30, 15., 17. in 21.

Kino Matica, tel. 21-24

Ganghoferjeva novela

Izredno lepa in napeta drama težkih duševnih borb in
konfliktov trojice mladih ljudi v kraljestvu rajskih planin!

Hansi Knotek in Viktor Staal

Krasen, nepozaben film iz čarobnega Ganghoferjevega sveta!

Majska nevihta

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri (na praznik)
ob 10.30 dopoldne ter ob 15., 17., 19. in 21. uri zvečer.

KINO UNION, tel. 22-21

»DŽIM IZ DŽUNGLE« II. del

KINO SLOGA — Tel. 27-30.
DANES ob 16., 19. in 21. uri.

JUTRI ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.
Najnapetější eksotični pustolovni film.

pokret ter nadaljni razmah našega dela
s svojo udeležbo moralno podprli. Vsem
udeležencem izreka Protituberkulozna zve-
za, za tem potom svojo najprisrčnejšo zah-
valo s prošnjo, da ji ohranijo nadaljnjo na-
klonjenost. Protituberkulozna zveza.

— Začetna doba intenzivnega razvoja
motorizma je pri nas premagana. Tega
razvoja ne morejo ustaviti niti slabe ceste,
samo zadrže ga lahko za nekaj časa. To
dobro vedo avtomobilske tovarne in zato
bodo razstavile na letošnjem Ljubljanskem
velesejmu od 3. do 12. junija svoje najno-
veje modele. Razstavljene bodo avtomo-
bili sloviti evropskih in ameriških tovarn,
med njimi tudi vozila, ki so po konstruk-
ciji povsem prilagojena našim cestam in
razmeram.

— Nemški konzulat v Ljubljani otvori
v ponedeljek 22. t. m. svoje nove uradne
prostore na Erjavčevi cesti 21. Telefonska
številka konzulata ostane neizpremenjena
21-65. Za časa selitve, v petek 19. in v so-
boto 20. t. m. konzulat ne bo uradoval.

— Prenovljena Prešernova rojstna hiša
v Vrbi bo slovesno odprta v nedeljo 21. t.
m. ob 11. Pred tem bo ob 10. pri cerkvi
sv. Marka služba božja, ki jo bo opravil
F. S. Finžgar. Pri otvoritveni slovesnosti
bodo govorili: Oton Zupančič, rektor ljub-
ljanske univerze dr. R. Kušej, ki bo v ime
nu odbora izročil hišo v last in skrb banu
dr. Natlačenu, v imenu Brezličanov spre-
govori župnik dr. J. Arnejo in nato še za-
stopnik šolske mladine. Pri slovesnosti bo
sodeloval član Narodnega gledališča Ivan
Levar z recitacijami in pevski kvintet iz
Ljubljane. Opozarjamo, da odbor ne bo po-
sebej vabil ne društev ne posameznikov,
objava sporeda velja za vabilo vsaj sloven-
ski javnosti. Za mirže jedi bo preskrbljeno
v gostilni Zemljevi (pri Kralju) v Vrbi,
pri Ostaldu na Selu in v gostilnah v Žirov-
nici: pri Copu, Kržišniku in Vrbanovcu.
Tisti pa, ki želijo obed, naj z dopisnico
naznanijo katerikoli teh krajev, koliko
oseb bi obedovalo.

— Verjetim: oko je zadovoljno in srce
veselo, pa tudi žep se ne pritožuje na na-
šem priljubljenem binokostnem izletu na
naše morje ob popularnem romanju na
Trsat. Direktni vlak Ljubljana—Zagreb—
Sušak; od Zagreba kot posebni vlak; po-
sebna izletna ladja Sušak—Malinska na
Krku. Vse domače in prijetno! Cena pota-
vanja: vodstvu plačate 110 din, a na dan
odhoda 27. maja si kupite še vozni listek
do Zagreba; polovična vožnja! Pošljite
denar do 20. maja vodstvu »Po božjem sve-
tu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17, da bo-
ste se pravočasno dobili izkaznice in po-
drobna navodila. (Tehnična izvedba Tuj-
skoprometne zveze). 260-n

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da
bo oblačno in spremenljivo vreme, toplota
se bo nekoliko zvišala. Včeraj je nekoliko
deževalo v Ljubljani in Kumboru, močno
pa na Rabu. Najvišja temperatura je zna-
šala v Beogradu 24, v Splitu 22, v Sara-
jevu in Kumboru 21, v Zagrebu in Dubrov-
niku 19, v Mariboru 18,8, na Rabu 18, v
Ljubljani 17, na Visu 13. Davi je kazal
barometer v Ljubljani 758,2, temperatura
je znašala 9,6.

— Nesreča. Pri sv. Jakoba mostu je ne-
ki motociklist podrl snodi šestletno služni-
ko Rozo Slugovo. Starša žena se je po-
skodovala po nogah in rokah. 13letni Sta-
ne Filipič iz Ljubljane je včeraj padel po
stopnicah in si zlomil levo roko. 18letna
mizarjeva hčerka Marija Novak iz Gun-
celje je včeraj pri telovadbi skodila čez ko-
njo, pa je padla in si nalomila kost na le-
vi nogi. V kaminolomu v Podpetci se je
včeraj pripetila hujša nesreča. Na delav-
ca Ivana Zeljarja je padla težka skala in
mu zlomila obe nogi. Uraški pomočnik
Martin Roš pa je včeraj padel s koleasa
v Zalogu pri Moravčah in si zlomil levo ro-
ko v rami.

— Tovarna vagonov odpustila 150 ura-
dnikov. Uprava tovarnice vagonov v Sla-
vonskem Brodu je s ponedeljkom odpove-
dala vsem uradnikom in nameščencem.
Odpoved je posledica stavke, ki traja že
nad šest tednov. Ni se zmanj, ali bo to-
varna ustavila obratovanje. Pogajanja s
stavkovčiki delavstvom se nadaljujejo.

— Tri litre žganja je popil in umrl. V
Srbobranu se je zastopil z alkoholom
kmet Stevan Popov. Prišel je v krčmo in
jel piti žganje. Krčmar ga je opozoril, naj
ne pije toliko, a Popov je odgovoril, da
je pripravljen za stavo popiti tri litre
žganja. To je tudi storil. Toda čez pol ure
je podlegel zastupljenju z alkoholom.

— Tetiva v žagari. Oni dan je bilo
viomljeno v žagari pri Horjulu. Viomil-
ci so odnesli iz gostilne Franca Piska več
oblek celo zalogo jestvin, cigaret in ne-
kaj drugih vrednosti. Pilek je oškodovan
za dobrih 2000 din.

Iz Ljubljane

—lj Vrh stanovanjke hiše Pošte hranil-
nice. Stavbna dela pri stanovanjski hiši
Pošte hranilnice na vogalu Erjavčeve in
Bleivdovec c. napredujejo po programu.
Dela je prevzelo podjetje Miro Zupan, nad-
zorstvo je pa poverjeno projektantu ing.
J. Černivcu. Zdjaj je poslopje že doseglo vrh
in kmalu bo pokrito. Poslopje je na ogalu
trinadstropno in ta del bo imel strmo stre-
ho, krito z zarezano opeko, medtem ko
imata končna dela stavbe, dvonadstropna,
ravni strehi, ki bosta lahko služili stano-
valcem tretjega nadstropja za sončenje.

— Ker je poslopje zidano z opeko, delo ne
more tako hitro napredovati kakor bi, če
bi bilo betonirano v ogrodnem sistemu.
Precej zamudno je bilo tudi betoniranje
tako zvanih Emona stropov, ki pa pre-
kažejo mnoge sisteme po svoji dolži ter-

mični in akustični izolaciji. — Nekateri
bodoči stanovalci se boje, da stavba ne
bo suha do vselitvenega roka, 1. novem-
bra, a ta bojazen je neupravičena. Delo je
pravilno razdeljeno in vodi ga strokovnjak,
ki je pod enakimi okolišninami uspešno or-
ganiziral zidanje stanovanjske hiše Hra-
nilnice dravske banovine v Igriški ulici.
Zdjaj, ko so gotova glavna zidarska dela
v surovem, se bodo zidovi, ki so zidani z
apeno malto, sušili približno dva meseca,
ne da bi jih prej ometali. Sušenje bo tako
pospešeno, zlasti še, ker se bo stavba su-
šila najlepše meseca, ko je najdaljši dan.
Medtem delo na stavbi ne bo počivalo. Zi-
darji bodo zidali predelne stene in opravili
nekatera druga dela, ki ne bodo ovirala
sušenja, instalaterji in monterji pa bodo
instalirali vodovodne, plinske, električne in
druge naprave. Stanovalci se bodo lahko
brez skrbi vselili v lepa, v resnici moderna
stanovanja v začetku novembra.

—lj Sestanek zidarskih mojstrov in stu-
dentarjev. Združenje zidarskih mojstrov
in studentarjev v Ljubljani je sklicalo v
nedeljo v dvorani zbornice za TOI sestanek
svoje članstva. Razpravljali so o uredbi
o malih zidarjih, tesarjih in kam-
nosekih in o zelo razpisnem sušmarstvu.
Izkazalo se je, da je zidarskih mojstrov
glede na slabo razvito stavbo delavnost
pri nas mnogo preveč; mnogo podjetni-
kov je brez dela. Zborovalci so odločno
soglašali, da je izdaja uredbe o malih zi-
darjih, tesarjih in kamnosekih nepotrebn-
na. Uredba bi dovoljevala podelitev ome-
jene obrti celo zidarjem, ki niso niti pola-
gali pomočniškega izpita ter niso izpol-
nili učne dobe. Posledice te uredbe bi bi-
le zelo škodljive; upoštevati je zlasti tre-
ba, da je Slovenija turško prometna po-
krajina ter da je zaradi tega treba posve-
čati stavbnim delom še tem večjo pozor-
nost. V razpravi o sušmarstvu so zboro-
valci ugotavljali, da imajo v nekaterih
krajih sušmarji že več dela kakor legalni
obrtniki. Ostro so kritizirali neodločno za-
tiranje sušmarstva in zahtevali, naj bi jih
oblasti zaščitile.

—lj Vojni dobrovoljci pri odkritju dr.
Slajmerjevega spomenika. Jutrišnjega od-
kritja spomenika prof. dr. Slajmerja se
udeležijo vojni dobrovoljci korporativno z
zastavo. Člani naj se zberó ob 9. v dru-
štveni pisarni v Franciščanski ulici 10,
odkoder odkorakajo ob 9.15 skupno z za-
stavo k odkritju spomenika.

—lj Sokolsko društvo Ljubljana-Moste
vabi članstvo in naraščaj vseh ljubljanskih
društev, da se priključijo jutrišnjemu de-
čjemu dnevu. Deca in društveni delegati s
prapori in krojili, ostali v meščanski obleki
z znakom. Zbirališče ob 14. uri na telo-
vadišču v Tivoliju, odhod ob pol 15. skozi
mesto z godbo Sokola I v Moste. Ob 16.
razvije detje prapora, nato nastop vse
dece. Po nastopu prosta zabava. Zdravo!
261-n

—lj »Štiri hčerke profesorja Lempa« je
zopet veliko novo reprezentativno delo iz
rok slavnega režiserja Mihaela Kerteza. Že
v filmu »Robin Hood« je dokazal Mihael
Kertez svoj občudovanja vreden talent, pa
ni nam še pozabljati ta film, ko smo dobili
novo veliko ustvarjalno filmsko delo — po-
polnoma drugega sileža »Štiri hčerke pro-
fesorja Lempa«. Prelepa ganljiva drama,
prepletena z zdravim humorjem, iz intim-
nega rodbinskega življenja in glasbe. Ma-
nuskrpt filma izhaja iz srca velike pisa-
teljice Fannie Hurst. To je njeno najslav-
nejše delo, njeno življenjsko delo, obdelano
sedaj v največjačestnem filmu »Štiri hčer-
ke profesorja Lempa«. In če še poudarja-
mo, da je film izdelan v duhu nesmrtnih
Schubertove serenade »Hrepenenje«, torej
najslajših, božajočih melodij — podčrta-
va to še veličino tega umetniškega dela.

V glavnih vlogah vidimo štiri ljubke, dobre,
vesele hčerke profesor Lempa, od katerih
najmlajša podaja najlepšo vlogo. V svoji
dovršeni dobroti se sama žrtvuje, da druge
ne onesreči. V filmu »Štiri hčerke profesorja
Lempa« vidimo prvikat skupno treh pravih
sestra Lane — Priscilo, Lolo in Rose-
mary, ki so že s tem prvim filmom postale
slavne. Prav z veseljem in s ponosom pri-
naša uprava kino Maticе zopet to lepo film
sko delo, v nadi, da bo tudi Ljubljana po-
kazala za film toliko razumevanja, kakor
dosedaj vsa svetovna mesta, kjer se je pri-
kazoval. Od danes dalje je film na sporedu
v kino Matici in ker pogosto menjavamo
programe, le nekaj dni — zato hitite z
ogledom. 16-n

—lj V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani
pri franciščanskem mostu se sedaj nahaja
optik in urar FR. P. ZAJEC, torej ne
več na Starem trgu. — Samo kvaliteta
optika.

—lj Za otroški dom v stari cukrarni je
darovala tveška Anton Kršper na Most-
nem trgu, za 600 din raznih potrebščin,
potrebni za zaposlitev deklic, zlasti pa za
živanje, prav tako pa tudi zobne ščetke,
glavnike, ščetke za lase in obleke in po-
dobne predmete. Mestno poglavarstvo izre-
ka dobrotnici revne zanemarjene mladine
na najlepšo zahvalo tudi v imenu obdaro-
vanih.

—lj Kdor še ni videl največje čudo na
svetu, veliko prekrasno Postonjsko jamo,
ta naj ne zamudi izleta, ki bo v te pod-
zemeljske prostore na binokostno nedeljo
dne 28. t. m. Videl bo naravna čudesa, za
katere se zanima ves svet. Letošnji izlet
bo toliko bolj zanimiv, ker bo na binokostno

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V SISKI — Telefon 41-79.

Remek delo filmske umetnosti

Križ ob potoku

V glavni vlogi proslavljena Jitina
Stepničkova, poznana iz filma »Ma-
ryša«

Predstave jutri ob 3., 5., 7. in 9. uri
ter v petek ob pol 9. uri

Prihodnji spored v soboto:
Neapelj, mesto ljubezni

nedeljo popoldne v podzemeljskih prostori-
h Postonjske jame koncert pevskega
zboru Glasbene Matice ljubljanske. Prijave
za ta izlet sprejemajo pisarne Putnika,
izlet stane 75 din.

—lj Redni nabor za mesto Ljubljano bo
od 1. do 6. junija t. l. v dvorani Mestnega
doma na Kerkovem trgu št. 2,1. K naboru
morajo priti vsi mladeniči, ki so rojeni le-
ta 1919. In vsi onih rojstnih letnikov 1912,
do 1918., ki doslej sploh še niso bili pri na-
boru, ali pa so bili oglašeni za začasno ne-
sposobne. Pregledali se bodo tudi vsi za-
časno nesposobni obvezniki rojstnega let-
nika 1908. In vsi splošni obvezniki (do-
služeni vojaki), ki so postali nesposobni
za nadaljnjo vojaško službo. Kdor izmed
prizadetih ne bo dobil poziva na nabor, naj
se zgleda v mestnem vojaškem uradu na
Ambroževem trgu št. 7,1. soba št. 2.

—lj Naknadna zapisnega vojaških ob-
veznikov bo v ponedeljek, dne 12. junija
t. l. točno ob 11. uri v dvorani Mestnega
doma. Kdor se izmed v Ljubljani bivajočih
obveznikov doslej še ni prisegel Nj. Vel.
kralju Petru II., naj se najkasneje do 9.
junija t. l. zgleda v vojaškem uradu na
Ambroževem trgu št. 7,1. soba št. 2.

Kmečkega otroka je „pozabil“ v Ljubljani

Marsikaj so že doživeli otroci, ki so našli začasno zavetišče v stari cukrarni

Ljubljana, 17. maja

Prav tedaj so jedli. Devet jih je sedelo za mizo; nekateri še tako majhni, da so se morali iztegovati z žlicami, dve dekletici pa bili že tako veliki, da sta bili nekoliko v zadregi sredi otrok. Solnce je sijalo v dvorani skozi okna, ki edina spominja med debelim zidovjem, da so ti prostori v stari cukrarni; etene so svetle in krase jih celo dobre slike, pohištvo je sveže prepletkano, tla so skrbno pomita. Res kakor dom in morda je še v tem nekaj domačnosti, da so otroci oblečeni v »domače« oblike. Dva dekleta »prodajata« platno, vendar to ni pravi izraz; ker jima od perila ni več skoraj nič ostalo. Razcefrana srajca se skriva za oguljenim sukničkom. Hlačiice so tudi v polnem »razcefranju«. Najprej te bo morda presenetilo, da so ti otroci po svoje ponosni na svojo revščino, na to, da bude pozornost. To je bilo namreč neke vrste njihovo orožje; čim bolj so budili na ljubljanskih ulicah pozornost ljudi, tem več so nabirali. Nabirali so pa morali čim več; kajti zvečer so zahtevali od njih starišar denar. Denar, ki jim ga ni bilo nikdar dovolj. Če je bilo nabirane denarja malo, izkoriščevalci niso vselej verjeli otrokom, da so jim izročili vse ali so jih pa dolžili lenobe. Pogosto so bili otroci pretepeni za večerjo.

Vendar se zdi, da so že vsega vajeni. Nekaterim se celo toži po prejšnjem življenju. Sicer zdaj uživajo nekakšne počitnice in vselej se najdejo do stega. Če spraznijo skledo, jim prinesejo iz kuhinje še več. In otroci se hvalijo ponosno, češ, toliko smo pojedli. Dolgočasni se tudi ne morejo, saj jih je preveč. Zdjaj je kapaciteta prehodnega doma že izrabljena. 11 gostov je v njej, 6 deklic in 5 dečkov. V spalnicah ni več postelj. Odkar je bil dom odprt, jim je posilala policija skoraj vsak dan po enega otroka. Nekaterim se toži po svobodi, po ciganskem življenju, ki mlademu človeku preide tako kmalu v kri ter ga mika s svojo romantiko; ves dan je poln pustolovščin v lovu za denarjem, kruhom in slaščicami, s skrivanjem pred stražniki, v tihotapljenju v lokalih, med raznimi ljudmi, vedno tako blizu dogodkov. Tu, v prehodnem domu ni nobene romantike. Določeni je urnik, kdaj je treba vstati, moliti, južinati; otroci pa morajo tudi mirno sedeti k mizi kakor v šoli, da se uče pisanja in čitanja. Starejša dekleta se vadijo v ročnih delih. Vrata doma so pa zaklenjena. Zunaj sije solnce. Otroci lahko od časa do časa nekoliko poskočijo le tu, v dnevnici sobi. Ali jih naj sestre vodijo na dvorišče? Kočve, ali bi tega ali onega ne premagala želja po svobodi in težko je tudi držati vse na vajetih. Še težje bi jih bilo voditi na daljše spreho, n. pr. na Grad. Najbrž bi ta ali oni med potjo ušel. Sicer so pa dečki tako razcapani, da bi se jih sestra sramovala voditi po ulicah.

Marsikaj so že doživeli ti otroci. Dveh deklet pa sploh ne smemo več prštevati med otroke; ena je sicer še telesno tako nerazvita, da bi ji na prvi pogled priso-

dil le do 12 let, a čez tri mesece bo že stara 16 let. Druga je pa že res velika. Prispela je iz Splita. Seveda z odgonskim listom. Baje se je skušala že dvakrat zastrupiti. Začela je pač živeti zgodaj kakor večina teh otrok, ki so našli v cukrarni prehodni dom. »Prehodnik« menda ni prava beseda, kajti, ali bodo imeli še kje dom, ko zapuste tega, začasnega? 11 otrok, 11 usod, 11 povesti. Morda bi si bile nekatere zgodbe precej podobne. Večina otrok je »doma« s periferije. Zdjaj so celo štirje s Kosec. Dva dekleta sta baje poizvedela po prehodnem domu, preden ju je policija poslala tja. Ušla sta z doma; prav za prav z beračenja. Jarše, D. M. v Polju, daljnja in bližnja okolica pošilja otroke v Ljubljano in nekateri najdejo tu začasni dom. Dve deklici pošiljajo iz doma v šolo, v Moste. Drugih ne morejo; šole pa bi bili potrebni tudi obe 16letni dekleti. Ena izmed njih, doma iz Kosec, ni nikdar obiskovala šole. Težko je reči, ali so hodili v šolo drugi, ki so za to sicer dovolj stari. Niso ulegli, saj so morali beračiti. Po čudnem naključju je med otroci tudi deček, nad 10 let star, ki so ga prav tako kakor 16letno deklo poslali v Ljubljano iz Splita; slovenski ne zna, roditelj se je v Dalmaciji. Njegov oče je živel v Ljubljani. Umrl je zelo bogat, a na nezakonskega sina je menda pozabil. Fant ne zna čitati ne pisati.

Posebno zanimiva je tudi zgodba dekleta, ki pripoveduje, da je prišel v Ljubljano iz Zagradca pri Žužemberku z nekimi možem. Mož ga je najel, da bi mu pomagal gnati v Ljubljano vole. Ko sta prišla v Ljubljano, je možak, ki ga je deček ni prej poznal, spravi živino v neki hlev in odšel po svojih opravkih, deklica pa pustila samega na cesti, ne da bi se še neniil zanj. Zdjaj še ni zanesljivo, ali je ta zgodba resnična, a verjetna je. Deček je res z Dolenjskega, kar ga izdaja že narečje. Kakor pri mojem prihodu, so tudi pri odhodu otroci vstali ter v zboru pozdravili. Zdjaj so že vajeni obiskov. Tudi odgovarjajo radi, zlasti oni s periferije. Seveda se marsikomu še zaredi, da se zlaže kakor je bil vajen, ko so ga zasliševali meščani in stražniki. Večina bi jih tudi še vedno iztegnila roko za dinarjem. Ali bodo morali na staro pot, ko bodo zapustili ta dom? Sem se vprašal, ko je sestra zaklenila vrata za menoj.

Z Zidanega mosta

— Novo pošto poslojje na Zidanem mostu. Te dni je bil na Zidanem mostu zastopnik poštne direkcije iz Ljubljane, ki si je ponovno ogledal tukajšnje pošto poslojje. Pri tem se je ugotovilo, da pošto poslojje nikakor več ne zadošča sedanjim potrebam prometa. Zato se bo gradil še letos nov prizidek na stavbišču, kjer je sedaj vrt, ki ga uporabljajo železniški uslužbenci. Železniška uprava je ta prizidek že odstopila poštni upravi. Za prizidek so napravljeni že načrti in proračun, ki izkazuje 205.000 din stroškov, od katerih bo krila poštna uprava 112.000, ostalo pa železniška uprava.

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Preklic, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

TURISTI! Planinski cvetlični med iz Medarne, Ljubljana, Zidovska ul. 6, vas osveži in okrepi. Pridite ponj! 30 T.

FRIZERSKI SALON KOSEC Miklošičeva 18, priporoča trajno in vse moderne frizure. 1590

PO PRIZNANO NIZKIH CENAH si nabavite najboljše moške obleke, perilo in vsa praktična oblačila pri P. RESKERJU, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14. 1 T.

MALI OGLASI v »Slovenskem Narodu« imajo sigurne uspehe! Beseda 0.50 par.

50 PAR ENTLANJE ašuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din. »Julljana«, Gospodarska c. 12. 3 T.

FOTOAMATERJI zaupajte svoje posnetke strokovnjaku in izdelavo. Za popolno zadovoljstvo Vam jamči fotografski M. A. N. C. I. N. Ljubljana, Tržaška cesta. 1550

Okasa tablete Pri spolni slabosti poskusite OKASA tablete za moške 100 tablet Din 220.— proti povzetju. Dobijo se v vseh lekarnah. Zastopnik: Lekarna Mr. Rožman Miroslav, Beograd — Terazije 5 Ogl. reg. S. Br. 5846/59

KLISEJE ENO VEČERJNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

NEGA LEPOTE zanimivo brošurico dobite brezplačno, ako javite svoj naslov z dopisnico: Superba, Zagreb, Ilica 64. 1619

PROSTORI veliki, suhi, v pritličju in prvem nadstropju, primerni za skladišče, večjo obrt ali industrijo, oddamo s 1. junijem ali za pozneje. Naslov v upravi. 1610

70 orolov krasne planine za 49.000 din Nad Dravogradom je na prodaj 70 orolov krasne planine z dvajsetletnim smrečnim gozdom. Lahka sprava lesa na splave.

NAJBOLJ VARNOST IN DONOSNA NALOŽBA DENARJA! Za ogled pisati g. Ivanu Kusterju, po domače Lonhner, pošta Dravograd — in določiti dan ogleda ter znak srečanja na kolodvoru ali v trgu.

David Kent je pa izgovarjal v duhu isto besedo. Svoboda — za njo. Naj se pretrgajo in odpadejo te strašne vezi, s katerimi jo je zvezala mrtva žena.

Doba Derekovega predhodnega šolanja v francoski tujski legiji je bila končana, potem so pa sledili naporni pohodi skozi puščavo. Eden izmed njih ga je zadržal polne štiri dni izven Tizi-gouna.

To je bilo strašno, je pravil Fenella po svojem povratku. Človek ne more misliti na nič drugega nego na te bolečine v hrbtu in nogah. Ne moreš si misliti, kako težka je puška in vsa vojna oprema. Razbeljeni pesek peče človeka skozi podplate kakor tekoč svinec. O ne, francoska legija, to ni mesto za slabice. Kdor se vrne iz nje živ in zdrav, je potem kakor železen.

Pozorno ga je ogledovala. Z njegovega obraza je bila že povsem izginila prvotna rdečkasta barva. Njegova polt je bila zdaj zagorela. Od ust do brade so bile začrtane globoke brazde. Na prvi pogled bi mu bil človek lahko prisodil najmanj trideset let, čeprav mu je bilo komaj štirindvajset.

Cepprav se je bil na zunaj postal in otopen, je bil ta mož še vedno privlačen kakor prej. In Fenella se je mogla vedno znova pripraviti, da je to isti Derek — ognjevit, nedosleden, vročkrven in vedno razburljiv, kadarkoli ni šlo kaj po njegovi volji.

Zadnje čase se je zopet bala zanj, kajti bili so večeri, ko je prihajal na dogovorjeni sestanek z veliko zamudo, potem so pa prišli trije dnevi, ko ga sploh ni videla, čeprav je vedela, da njegova stotinja in torej tudi on ni zapustila mesta. Končno je zopet prišel k nji in Fenella je takoj spo-

FRIZERSKI DAMSKI SALON v centru Splita prodam. Cena nizka. — Salon Ema, Split, Dalmacija 4. 1618

FOCENI NAPRODAJ moško sportno kolo din 700 in malo rabljen šivalni stroj 600. Zorc, Marencičeva 3. 1616

NOVOST! NOVOST!

Kavarna Central

Dospela je nova damaka kapela »VIKICA« z odličnimi sevda-linkama Ivko in Anko ter mlado harmonikaško Slovenko! Danes v sredo, četrtek, soboto in nedeljo ples!

Odprto vso noč!

PO ZELO NIZKI CENI — CENIKI FRANKO

»TRIBUNA« F. BATJEL LJUBLJANA, Karlovska cesta 4 — Podružnica MARIBOR, Aleksandrova cesta 26

NAJBOLJŠA RADIJSKA REVILJA je

SPOREDIL evropskih radijskih postaj na vseh valovih, roman, novela, modni pregled, novice iz radijskega sveta, filmska smotra, nagradni natečaj.

UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Mesečna naročnina samo 12.— dinarjev.

STARO MEDENINO odpadke metala v vsaki količini kupujemo po najvišjih dnevnih cenah. UNITAS, Ljubljana VII, Celovška cesta 90 a. 1624

TURBINO-GENERATOR na parni ali Diesel pogon, 400 do 600 HP, kupim. Ponudbe z opisom in ceno na upravo lista pod »Dobro ohranjen«. 1587

TRGOVSKI POTNIK špecerijske stroke se sprejme takoj. Ponudbe na upravo »S. Naroda« pod »Potnik«. 1597

TRGOVEVO vsestransko izveščen želi primerne službe. Ponudbe na upravo lista pod »Postena«. 1642

MODISTKO samostojno moč — sprejme v stalno službo SALON »OREL« Sv. Petra cesta. 1576

PEKOVSKEGA POMOČNIKA za skupno delo, sprejemem takoj. Jernej Korbar, Slov. Javornik št. 81. 1620

FRIZERKO prvovrstno moč, sprejme salon Mohar, Prisojna 1. 1609

SODARSKEGA POMOČNIKA sprejme takoj Peter Krušič — Videm-Krško. 1608

PRODAM Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

LEPA OREHOVA JEDROCA in cvetlični med Vam najceneje dobavi Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 29 T.

TRGOVSKO HISO enonadstropno z jako dobro vpeljano trgovino mešanega blaga z dvema izlozba radi selitve takoj prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Rentabilna«. 1541

BOTRI in BOTRICE! Velika izbira sladkih daril! — Za obilen obisk se priporoča slaščičarna NOVOTNY. 1627

LEPA VOGALNA PARCELA v bližini kolodvora se ugodno prodaja. Ponudbe pod »Majnik« na upravo »Naroda«. 1626

KOŠNJA TRAVNIKOV pod Rakovnikom in v Dornicah pri Podpeču naprodaj. Šuštar, Dolenjska cesta 12. 1625

PRODAM Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

LEPA OREHOVA JEDROCA in cvetlični med Vam najceneje dobavi Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 29 T.

TRGOVSKO HISO enonadstropno z jako dobro vpeljano trgovino mešanega blaga z dvema izlozba radi selitve takoj prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Rentabilna«. 1541

BOTRI in BOTRICE! Velika izbira sladkih daril! — Za obilen obisk se priporoča slaščičarna NOVOTNY. 1627

LEPA VOGALNA PARCELA v bližini kolodvora se ugodno prodaja. Ponudbe pod »Majnik« na upravo »Naroda«. 1626

KOŠNJA TRAVNIKOV pod Rakovnikom in v Dornicah pri Podpeču naprodaj. Šuštar, Dolenjska cesta 12. 1625

PRODAM Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

LEPA OREHOVA JEDROCA in cvetlični med Vam najceneje dobavi Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 29 T.

TRGOVSKO HISO enonadstropno z jako dobro vpeljano trgovino mešanega blaga z dvema izlozba radi selitve takoj prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Rentabilna«. 1541

BOTRI in BOTRICE! Velika izbira sladkih daril! — Za obilen obisk se priporoča slaščičarna NOVOTNY. 1627

LEPA VOGALNA PARCELA v bližini kolodvora se ugodno prodaja. Ponudbe pod »Majnik« na upravo »Naroda«. 1626

KOŠNJA TRAVNIKOV pod Rakovnikom in v Dornicah pri Podpeču naprodaj. Šuštar, Dolenjska cesta 12. 1625

PRODAM Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

LEPA OREHOVA JEDROCA in cvetlični med Vam najceneje dobavi Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 29 T.

TRGOVSKO HISO enonadstropno z jako dobro vpeljano trgovino mešanega blaga z dvema izlozba radi selitve takoj prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Rentabilna«. 1541

BOTRI in BOTRICE! Velika izbira sladkih daril! — Za obilen obisk se priporoča slaščičarna NOVOTNY. 1627

LEPA VOGALNA PARCELA v bližini kolodvora se ugodno prodaja. Ponudbe pod »Majnik« na upravo »Naroda«. 1626

KOŠNJA TRAVNIKOV pod Rakovnikom in v Dornicah pri Podpeču naprodaj. Šuštar, Dolenjska cesta 12. 1625

PRODAM Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

LEPA OREHOVA JEDROCA in cvetlični med Vam najceneje dobavi Medarna, Ljubljana, Zidovska ul. 6. 29 T.

TRGOVSKO HISO enonadstropno z jako dobro vpeljano trgovino mešanega blaga z dvema izlozba radi selitve takoj prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Rentabilna«. 1541

BOTRI in BOTRICE! Velika izbira sladkih daril! — Za obilen obisk se priporoča slaščičarna NOVOTNY. 1627

LEPA VOGALNA PARCELA v bližini kolodvora se ugodno prodaja. Ponudbe pod »Majnik« na upravo »Naroda«. 1626

KOŠNJA TRAVNIKOV pod Rakovnikom in v Dornicah pri Podpeču naprodaj. Šuštar, Dolenjska cesta 12. 1625

RIBNJAČARSTVO EČKA

pošta PAVLOVO, BANAT
bi kupilo rabljen pogonski

Sauggas ali Diesel motor

ki se da predelati v Sauggas, jakosti 300—400 KS. Ponudbe s točnim opisom in eventuelno sliko na gornji naslov.

Florence Riddellova:

Nevarna ljubezen

To ji ni bilo všeč. Te velike, neprestane hrkajoče živali so vzbujale v nji malone odpor, zlasti če jim je pogledala v oči, zasenčene z dolgimi belimi trepalnicami. In ti čudni valoviti dolgi njihovi koraki so vzbujali v nji neprijeten občutek. Pač jo je pa očarala puščava. Zdelo se ji je, da plava nad temi dolgimi in dolgimi miljami svetlozlatega razvalovanega peska nekakšen velik zamisljen duh — da je to nekaj, kar je vedno tiho, molčeče, toda čudovito močno in prodorno.

— Arabci pravijo puščavi Allahov vrt. je pojasnil Kent. Oni pravijo, da hodi tudi bog.

— Mislim, da imajo prav, je odgovorila.

V daljavi je zadržala fata morgana. Mistična slika jasne vode, obrobjena s temnimi palmami, ena izmed onih očarljivih prevraj, ki vzbujajo prazne nade v srcih mnogih utrujenih popotnikov.

Vanda je pokazala na to drhtečo sliko.

— V puščavi pa žive tudi zli duhovi, je nadaljevala. In to je ena izmed njihovih neumestnih šal.

Ustavili so se, da bi popili čaj, ob bregu široke kamenite struge, zdaj povsem izsušene, ki je pa bila nekoč gotovo močan peščen hudournik. Blizu struge je stalo okroglo poslopje iz belega kamna, podobno velikemu ulju. V njem je živel najsveteljši marabut istega kraja.

Skenili so obiskati ga. Stari mož jim je prišel naproti iz svojega doma. Imel je dolge redke lase,

ki so mu segali do hrbta, in obrobjali mračno kozavo obličje, iz katerega so zrle fanatične, s krvjo zalite oči.

Arabski gonjači velblodov so popadali na pesek pred svojega svečenika. Evropci so pa zrlj nanj z nekakšnim odporom. Niso mogli razumeti, kako je mogoče, da more veljati tako strašno umazan človek za enega največjih svetnikov.

Toda k temu fanatiku, ki se ni nikoli umil, so romali pobožni mohamedani iz vseh okoliških vasi. Prišel je trgovci, da bi si izprosil od njega blagoslov za svojo trgovino. Prišli so kmetje prosit ga, da bi jim s svojo čudodelno močjo pomagal, da bi košček njihovega polja dobro obrodil. Prišla je neplodna žena in ga prosila, naj ji obljubi otroka, da bi je mož ne zapodil od hiše in ne vzel druge, kajti v očeh muslimanskega moža prinaša neplodna žena sramoto vsemu domu.

— Če bi dali sidis našemu svetemu možu denarja, jim je prigovarjal eden izmed arabskih gonjačev velblodov, bi gotovo ustregel želji, ki je tajna njihovega srca.

Vsi štirje so dali po pet frankov in sveti mož je segel po denarju z lakomno roko.

— Mislite osredotočeno na to, kar si vsak izmed vas vroče želi, jim je dejal gonjač velblodov, ko je bil skregovoril z marabutom, ki je hitro zamrmral nekaj arabskih besed.

In vsi so osredotočili vse svoje misli na eno samo besedo. Nič ne slutili, da odmeva ista beseda v mislih vseh štirih. k

— Svobodo — sta prosila Derek Ellison in Vanda ben Gamma, — daj mi svobodo.

Svobodo je prosila Fenella v duhu, svobodo za Dereka.

David Kent je pa izgovarjal v duhu isto besedo. Svoboda — za njo. Naj se pretrgajo in odpadejo te strašne vezi, s katerimi jo je zvezala mrtva žena.

Doba Derekovega predhodnega šolanja v francoski tujski legiji je bila končana, potem so pa sledili naporni pohodi skozi puščavo. Eden izmed njih ga je zadržal polne štiri dni izven Tizi-gouna.

To je bilo strašno, je pravil Fenella po svojem povratku. Človek ne more misliti na nič drugega nego na te bolečine v hrbtu in nogah. Ne moreš si misliti, kako težka je puška in vsa vojna oprema. Razbeljeni pesek peče človeka skozi podplate kakor tekoč svinec. O ne, francoska legija, to ni mesto za slabice. Kdor se vrne iz nje živ in zdrav, je potem kakor železen.

Pozorno ga je ogledovala. Z njegovega obraza je bila že povsem izginila prvotna rdečkasta barva. Njegova polt je bila zdaj zagorela. Od ust do brade so bile začrtane globoke brazde. Na prvi pogled bi mu bil človek lahko prisodil najmanj trideset let, čeprav mu je bilo komaj štirindvajset.

Cepprav se je bil na zunaj postal in otopen, je bil ta mož še vedno privlačen kakor prej. In Fenella se je mogla vedno znova pripraviti, da je to isti Derek — ognjevit, nedosleden, vročkrven in vedno razburljiv, kadarkoli ni šlo kaj po njegovi volji.

Zadnje čase se je zopet bala zanj, kajti bili so večeri, ko je prihajal na dogovorjeni sestanek z veliko zamudo, potem so pa prišli trije dnevi, ko ga sploh ni videla, čeprav je vedela, da njegova stotinja in torej tudi on ni zapustila mesta. Končno je zopet prišel k nji in Fenella je takoj spo-

znala na njem, da se je nekaj zgodilo.

— Oh Derek, kje si bil tako dolgo? je vzkliknila.

— Oprosti Fennie, je odgovoril mračno, — nisem mogel priti, bil sem zaprt.

Fenella se je ustrašila. Zaprt — zakaj pa Derry? Kaj si storil?

— Prav za prav ničesar, vsaj nič takega, za kar bi zaslužil kazni.

Silila je vanj, toda Derek ji v začetku ni hotel nič povedati. Slednjič se je pa udal in potem je govoril tako hitro, kakor da hoče zvaliti raz sebe težko breme.

— Zdjaj se slabo razumem z vojaki in s podčastniki — je pripovedoval. Oni mislijo o meni, da sem ponosen in da jih zaničujem. Vzrok tiči v tem, da ne morem in ne znam stopiti doli k njim. Ti reveži nimajo tu ženske družbe razen tiste, ki si jo lahko preskrbe v zamorskih vaseh ali pri ulednailskih dekletih. Mene so pa že večkrat videli s teboj.

Ali hočeš s tem reči, da so ljubosumni name! je vzkliknila Fenella.

Derek je priklimal. Da! In zdaj se jeze name vojaki in podčastniki. Med njimi se odlikuje zlasti eden, seržant, Avstrijec. Ta si je vtupil v glavo, da me bo neprestano mučil. In on lahko počenja to. Naši častniki nikoli ne občejuje z navadnimi vojaki. Vse prepuščajo podčastnikom. Kar reče podčastnik, jim je sveta resnica, pa naj bo še tako debela laž. Zadostuje, da predlaga podčastnik kazni, pa je naveden vojak kaznovan in ne more se braniti. Jaz sem že moral to okusiti. Skratka, sklenili so pošteno ponižati me in izbiti mi iz glave ponos, ki mi ga po krivem prisojajo.

Dajmo mladini kruha, da jo rešimo alkohola

210.000 slovenskih otrok je slabo hranjenih — šolska mladina ima za zajutrek žganje in matere zabelijo žgance z vinom, ker nimajo mleka

Ljubljana, 17. maja. Direktor Higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Ivo Pirce je na zborovanju Lige proti alkoholizmu poročal o prehrani alkoholiziranih in s te strani pokazal pogubne posledice uživanja alkoholnih pijač, pa tudi sredstvo za najbolj uspešno pobijanje alkoholizma med mladino.

Delo dosedanjih treznostnih organizacij je uspelo samo v toliko, da je med prosvetljeno ljudstvo prodrla zavest o škodljivosti alkohola. Javnost se močno zanima za problem alkoholizma, a javna uprava stoji še vedno bolj ali manj pasivno ob strani in daje prednost drugim vprašanjem, ki se daleč nimaže tako vsenarodnega, za obstoj in bodoči razvoj naroda važnega pomena. Vprašanje alkoholizma slovenske mladine, to je vprašanje telesnega in duševnega oškodovanja mladine zaradi uživanja alkoholnih pijač, je gotovo najvažnejši del vprašanja alkoholizma v Sloveniji.

Slovenska mladina je bodoči slovenski narod, velik del te mladine je zaradi alkoholizma staršev dedno obremenjen, biološko oslabiljen in zato dovzetnejši, da zapade sam alkoholizmu. To dokazujejo raziskavanja in ugotovitve dr. Škerljaja, Jagodiča, dr. Robide, dr. Pirca, ki so pokazali z različnih vidikov duševno in telesno manjvrednost otrok alkoholikov in otrok iz vinorodnih krajev. Velik del te mladine ne dobiva ne v družini in ne v šoli vzgoje, pouka, varstva, da bi bil zadostno zaščiten pred vabljenim strupom. Mikiji je ugotovil, da je le 30% srednješolcev proti alkoholu. Jagodič je ugotovil, da je 67% ljudskošolskih otrok nagnjenih k pitju alkoholnih pijač, moške mladine pa celo 73%. V vinorodnih krajih pa skupaj celo 85.5%. Ali si bo kdo upal trditi, da pri tako visokem številu šolske mladine, ki pije alkoholne pijače, storijo starši in šola svojo vzgojno in skrbstveno dolžnost?

KRONČEN GLAD MED MLADINO

Pretežen del slovenske mladine živi v socialno in gospodarsko neugodnih razmerah. To dejstvo je zelo pomembno. Jagodič je ugotovil, da je uživanje alkohola med mladino najmanjša v mestih (49.7%), nato v trgih (59.6%), nato v industrijskih krajih (64.6%) in največje v vaseh (71%). Ker je socialno in gospodarsko stanje mestnega otroka v splošnem boljše od vsakega otroka, je alkoholizmu bolj izpostavljen socialno in gospodarsko šibkejši otrok.

V svoji razpravi »Vpliv alkohola na zdravstveno strukturo Slovenije« sem ugotovil, da se na stopnjo alkoholizma ne da sklepati samo po količini zaužitih alkoholnih pijač, ampak tudi po stanju prehrane, telesnega in duševnega ustroja, odpornosti, volje in tako dalje. Dr. Gosar je prišel do zaključka, da je za presojo o stopnji alkoholizma odločilno razmerje med vsemi dohodki, oziroma izdatki, ki jih ljudje imajo, in med njihovimi izdatki za alkoholne pijače. Najprejvalje se mi zdi vzeti za merilo razmerje med izdatki za hrano in izdatki za alkohol, kajti prejemljivi izdatki za hrano imajo ne glede na izdatke za pijačo za posledico nezadostno prehrano, to pa je kroničen glad, ki pripravi telo za najrazličnejša obolenja.

V pasivnih krajih se v večji meri pojavljajo nalezljive bolezni, večja je umrljivost dojenčkov in splošna umrljivost, vse zaradi premajhne telesne in duševne odpornosti. Hrana je tista snov, ki daje krvi vse njene potrebne sestavine, med drugimi tudi obrambne sile telesa. Če je hrana slaba in pomanjkljiva, bo tudi kri slaba in bodo njene obrambne sile nezadostne.

Pri majhnih izdatkih za hrano je po vsej razumljivosti, da nastajajo tla za razvoj alkoholizma. »Raven človeka, ki ima nezadostno in slabo hrano, zaužije dnevno okoli 1500 kalorij, pije pa tudi malo in izpije frakelj žganja, ki ima 25 g alkohola. Stopnja njegovega teoretičnega alkoholizma je 1:60 po formuli, po kateri primerjamo zaužito množino hranilnih snovi z zaužito množino alkohola. Premožen človek sme 5000 kalorij dnevno in izpije še enkrat več kot prvi, to je 50 g alkohola v pol litru vina, vendar je stopnja njegovega alkoholizma manjša in znaša 1:100. Naš mali človek malo je in mu zato je najmanjša količina alkohola škodi. Premožnejši mnogo pijejo, ker se pa dobro hranijo, učinek alkohola ne pride do izraza tako pogosto in v taki obliki kot pri slabo hranjenem človeku. Ni torej važno ugotavljati, koliko neko popije in po tem soditi o razširjenosti alkoholizma, marveč je važno pregledati prehrano v posameznih socialnih plasteh.

OGROŽENE JE 80% MLADINE

Kaj vemo o prehrani mladine v Sloveniji? Slovenija ima nad 1.200.000 prebivalcev. Med temi je 30.5% mladine do 14. leta starosti, to je okoli 350.000. S pisemnimi anketa mi po občinah je ugotovljeno, da je 80.6% te mladine slabo hranjeno, to je okoli 210.000 otrok. Povsem siromašnih otrok je 102.000 ali 24%, socialno ogro-

ženih pa 261.000 ali 57%, torej skupaj 81% mladine iz socialno šibkih slojev, pri kateri je ogrožen pravilen telesni in duševni razvoj.

Dobrček je našel med 206 šolskimi otroki v Prevaljah, da je absolutno pod normalno po višini in teži 42% kmetskih otrok, 67% rudarskih otrok, 72% drugih delavskih otrok, 81% obrtniških otrok in povprečno 67.4% med 286 šolskimi otroki v Prevaljah.

Möderndorfer je ugotovil v št. Juriju pod Kumom med 129 šolskimi učenci od 7 do 14 let 81% učencev s podnormalno težo in 65% učencev s podnormalno višino.

Juranci je ugotovil, da se giblje odstotek telesno zaostalih šolskih otrok med 20 in 80 v posameznih slojih. V šoli na Telcah je našel Juranci normalno težo pri 25% šolskih otrok in normalno višino pri 18%. Otroke opisuje takole: Otroci so majhni, šibki, golšavi, bledih lic, brezbarvnih ustnic itd. ter trdi, da zaostaja otrok v rasti večidel zaradi slabe prehrane.

Po Möderndorferju dobe otroci v št. Juriju pod Kumom letno 83% premalo kalorijskega izvora otrokom malih posestnikov pa primanjkuje povprečno 39% hrane. Kako nezadostna je prehrana otrok na kmeth, je razvidno iz raziskavanj Möderndorferja, ki je ugotovil krajevno povprečje za osebo v višini 2300 kalorij in pri otrokih pod 14 let malih posestnikov povprečje 1564 kalorij, dočim znaša normalna za odraslega moškega 2321 kalorij in za otroka v starosti 5 let 1328 kalorij. Za otroka v starosti 10 let 1992 kalorij.

Pri tako nizkem številu dnevnega povprečja v kalorijah je ugotovil Möderndorfer sorazmerno visoko porabo alkoholnih pijač in sicer povprečno na osebo letno 221 l sadjeva, 34 l vina in pol litra drugih alkoholnih pijač, tako da znaša tu povprečna stopnja teoretičnega alkoholizma 1:60.

Podatki o 60% slabo hranjenih otrok v Sloveniji utegnejo po dosej ugotovljenih razlikovanjih biti pravilni. Vemo, da je 60% slovenskih otrok slabo hranjenih in da je položaj najslabši v kmetskih krajih.

ZBOLJŠAJMO PREHRANO

Zaradi tesne zveze med prehrano otrok in mladine ter med nastankom in razvojem alkoholizma, obstoje važni ukrepi za omejitev ali celo odpravo alkoholizma prav v prizadevanju za izboljšanje prehrane mladine. Več desetletna prizadevanja treznostne propagande niso rodila uspehov. Mnogo boljše je skušati doseči znižanje stopnje alkoholizma z izboljšanjem prehrane. S tem dvignemo kalorično in fizi-

loško vrednost mladine. To se pravi, da bo mo alkoholizem med mladino preprečili, zmanjšali ali odpravili z zadostno in pravilno prehrano. Trdno sem prepričan, da bi sleherni otrok, ki danes nosi za prigrizek s seboj v šolo žganje, ali ga pije za zajutrek, rajši zaužil škodljivo mleko s kruhom. In da bi tista mati v Halozah, ki mesto zabele žali žganje z vinom, rajši žganje z mastjo zabelila in jih zalila z mlekom, če bi ga imela. Mladina v naših vinorodnih krajih pretežno ne uživa alkohola iz navade, ampak iz potrebe kot nadomestilo za hrano.

Ni pričakovati v doglednem času splošnega izboljšanja gospodarskega stanja in dviga kmetskih gospodarstev, posebno ne v revnih vinorodnih krajih, kar bi nedvomno vplivalo na zboljšanje prehranjevalnih razmer.

Ukrepi za pospeševanje gospodinjstva in gospodarstva, kakor gospodinjstva in gospodarstva pouk, melioracije itd., v sedanjih razmerah ne morejo biti dovolj učinkoviti, da bi prišli odločujoče do veljave.

Ostaja torej edino še socialna pomoč kot individualno, paliativno sredstvo začasnega značaja. Takša pomoč mora biti organizirana tako, da bo kar najbolj sistematična in široka. To se da doseči z ustanovitvijo šolskih kuhinj, ki lahko postanejo otroške kuhinje sploh. Potrebno je skrbeti za šolske in za predšolske otroke.

ŠOLSKE KUHINJE SKRBE SAMO ZA 3.3% GLADUJOČE MLADINE

V lanskem šolskem letu je delovalo 70 šolskih kuhinj na podeželskih osnovnih šolah, 12 na podeželskih meščanskih šolah, 3 v Mariboru in 12 v Ljubljani.

Skupno število v šolskih kuhinjah prehranjenih otrok znaša 6988 v podeželskih šolah in 755 otrok v mestnih šolah. To je le majhen odstotek vseh otrok (3.36%) na ljudskih in meščanskih šolah in zajame samo 3.3% vseh slabo hranjenih otrok. Sorazmerno je šolskih kuhinj v vinorodnih krajih mnogo manj, po čemer lahko zaključimo, da je ugoden vpliv šolskih kuhinj v vinorodnih krajih na alkoholizem danes malenkosten.

Vse te ugotovitve zahtevajo od nas z vso prepričevalnostjo in nujnostjo, da organiziramo za rešitev po alkoholizmu ogrožene slovenske mladine javno in zasebno socialno pomoč v obliki prehrane v šolskih kuhinjah. Prvenstveno je potrebno preskrbeti s šolskimi kuhinjami vse šole v vinorodnih krajih, kjer je nevarnost alkoholizma največja. Dolžnost dela in borbe proti alkoholizmu v Sloveniji je, da to skrb prevzame v svoje roke.

Davčna obremenitev priključenih občin

v pogledu avtonomnih dajatev — Prve so na vrsti Moste

Ljubljana, 17. maja. Četrto leto že poteka, odkar so bile okoliške občine, to je, Moste, Vič in Zgornja Šiška v celoti, samo deloma pa Ježica in D. M. Polje, priključene k Ljubljani. Mnogo je že o tej priključitvi govorilo in pisalo, tako s strani mestne občine Ljubljanske, kakor tudi s strani priključenih samih. Mestna občina ljubljanska trdi s svojo strani, da ima s to priključitvijo zgubo, na drugi strani pa zopet trdi priključenci obratno, tako da laik ne ve, komu naj verjame. Sicer pa to ni nič čudnega, če tudi tukaj pride v poštev stara prislovice, da vsak bereč svojo malho hvali.

Zaradi tega sem se odločil, da bom skušal prikazati davčni odnos v pogledu avtonomnih davkov in občinskih doklad za vsako posamezno občino, in to na podlagi, ki uradno ugotovljene kosmate najemnine, ki je bila dosežena v l. 1935.

Razumljivo je, da ta slika z ozirom na celokupno obdobje ne bo popolna, ker moje zanimanje gre predvsem, za tiste dajate, ki obremenjujejo hišnega posestnika, ka zato, ker je lastnik te ali one nepremičnine. Poleg obdajbe nepremičnih objektov pa so še drugi davčni predpisi, ki katerim se predpisujejo občinske in druge doklade, v korist tiste občine, na katere teritoriju davčni predmet, bodisi kot premični ali nepremični obstoja. Pred vsem pride v poštev kot podlaga, pridobivanja in zemljarina, bolj redkokrat pa rentnina.

Všete seveda tudi ne bodo razne občine, ske takse, ki se pobirajo v gotovini na podlagi državnih taks na vlogah, vloženih pri mestnem poglavarstvu, kakor tudi ne razne druge dajate, o katerih bi tudi uradni podatki bili zelo težko izvedljivi, ob enem pa bi bilo to zvezano z občutnimi stroški.

Zato se moramo pač zadovoljiti s tem, kar nam je brez posebnih težav na razpolago. Sicer mi pa tudi v glavnem gre

samo za to, da pokažem v pravi luči hišne posestnika kot davkoplačevalca, ki pa je ob enem tisti siromak, ki se s svojim davčnim objektom ne more preseliti tja, kjer bi po njegovih mislih bil manj obdavčen, kakor to dela obrt in industrija.

Ze v letu 1936 so mi prišli prav slučajno v roko uradni podatki, ki izkazujejo za priključene občine bruto najemniniski donos v preteklem letu, to je v l. 1935. Takrat se mi niti sanjalo ni, da bi mi te številke kdaj moge biti v korist, toda pozne je pri prošnjah za podaljšanje davčnih olajšav, sem šele spoznal, kako dragocen material je bil to, s katerim se prikaže v marsičem jasna slika, ki pa je ob enem tudi verodostojna.

Obnavljal bom vsako občino posebej v temle vrstnem redu: Moste, Šiška, Vič in Ježica, končno pa tudi Ljubljano samo, v okviru starih meja.

V bivši občini Moste je znašal bruto najemniniski donos za nove hiše v letu 1935, din. 3.463.774. — Od te vsote je bilo predpisano bivšim močanom v proračunskem letu 1936/37 od mestne občine ljubljanske iz naslova 8% vodarine din. 277.102. —, ter iz naslova kanalske pristojbine v 3% iznosu din. 103.914. —. Skupaj torej din. 381.016. V tem primeru je predpis gostiščine za nove hiše v 2% iznosu že iz znanih razlogov odpadel.

Za stare hiše v Mostah pa je bil ugotovljen bruto najemniniski donos za omenjeno leto din. 2.673.433. —. Od tega je bilo predpisano na 8% vodarini din. 213.875. ter 3% kanalskine din. 80.203. — in na 3.5% gostiščine din. 93.570. —. Poleg tega pa je bil plačan od starih hiš za 60% občinsko doklado znesek din. 146.338. —. Skupaj je bilo torej od starih hiš vplačano v korist mestne občine din. 534.438. —, odno, od starih in novih hiš v Mostah din. 915.454. —.

sobesednik. — Iz starega človeka hočete biti norce... ?! O kakšni zamorki se vam blede?

— Ah, seveda! — sem zardel in se prijel za glavo. — Kako morem biti tako raztresen!... Na Kubi žive vendar Indijanci!

— Prijatelj dragi! — Pojmi se vam mešajo! — sem ujel pomilovalen nasmeh z desne. — O kubizmu govorimo, ... o kubizmu! ... Veste sploh, kaj je kubizem?

— Oho! — sem vstal ter ohranil mirno kri. Tolci s pestjo po mizi je namreč izrazilo neollikano. — To je žaličev, gospod! In se mi zdi, da se niso meni, marveč vam zmešali pojmi!... Da ne bi vedel, kaj je kubizem? ... Smešno!... Zakaj sem pa drgnil srednješolske klopi?... Tam so nam ubijali take stvari v glavo!... Če rabimo pri šolski nalogi »vsled« namestu »zaradi«, so rekli, je to germanizem — in če naključje nanese, da se kdaj, hoté ali nehoté, poslušamo kakšne besede, ki se je rodila na Kubi, ... bo to kubizem!... Kubizem, ki nima nič skupnega z umetnostjo, marveč spada v slovensko slovnico, dragi gospod!... V slovensko slovnico, ... tu pa smo načeli pogovor o slikarstvu, ne o slovnici!

Tako sem se postavil! — Toda drugo jutro me je bilo sram, da se skoro nisem upal na cesto. Se vedno mi ni dalo miru,

Končna recapitulacija teh števil bi bi, la nekako sledila: Če bi ne bilo priključitve, bi bili plačali poestniti novih in starih hiš za prabljeno vodo približno 20 do 25% sgoraj navedene vsote za vodari, no, ter namesto 3%, samo 1% za kanalskino. Gostiščina pa bi bila vsem v celoti odpadla. Nasprotno pa bi bili poestniti starih hiš plačali namestu 60%ne občin, ske doklade precej več. Ako sem prav informiran, je imela bivša občina Moste 190%no občinsko doklado, kar bi tozadevno plačilo več kakor potrojilo.

Slednjič naj omenim še predpis zgrada-

rine, kajti tudi ta se je dvignil zaradi in, korporacije. Pred priključitvijo se je odračunalo od bruto najemninškega donosa 30% kot neodbadljivo, po priključitvi pa samo 20%. Razlika pri tem odračunavanju med prej in pozneje tvori za stare in nove hiše, računano za vse enako po 12%, din. 73.646. — Ta vsota pa se za toliko zniža, v kolikor del novih hiš plačuje samo 6%no zgradarino.

S tem sem podal kolikor mogoče jasno in mislim da vsakemu razumljivo sliko v davčnem pogledu za bivšo občino Moste.

Janko. Koš.

Deček zapeljan v hazardno igro

Očetu tisočak je zaigral s hazardiranjem, potem se je pa ustrašil posledic in pobegnil z doma

Novo mesto, 16. maja. Kartanje je pri nas zelo razširjena in priljubljena zabava, ki jo zlasti težko pogrešajo starejši ljudje, ki svoj prosti čas najraje prebijajo za mizo v družbi dveh, ali štirih oseb, naravno s kartami v rokah. Pri tej igri čas zelo hitro teče. Nekateri, ki so jim karte prirale prav k arcu, jih nosijo kar s seboj, tako da so vedno pripravljeni na hiter zaslužek, ali pa tudi na izgubo. Malo je igralcev, ki bi se ob igralni mizi spomnili, da je vsaka igra na srečo, zelo riskirana stvar. Mislil so pač vsi ene, da morajo dobiti, kar pa ne more biti res. Hazardne igre so že marsikoga spravile v propast.

Nekaj podobnega se je pripetilo zadnje dni v našem mestu. Pri nas se namreč čisto opaža, da v raznih lokalih vneta posega v kasantje nadobudna mladina, ki je najbolj vneta za hazardne igre. Pred dnevi je znani mladi igralec F. L., ki ni rad sedel za igralno mizo, zvedel potom svojih sovrstnikov, da ima dijak K. L. pri sebi večjo vsoto denarja. F. je neizkušena fanta pričel »obdelavati«, dokler ga ni pripravil do igre »enindvajset«. K. igri je F. pritegnil še svoja dva mlada znanca dijaka H. in S. F., ki je imel svoje karte je K. zadrževal, da bo imel v igri gotovo srečo in s tem tudi še več denarja. Zapeljeval besede o bile za fanta izvrstna vaba, ki ga je spravila k igri. Sploščeta je K. še nekako silo v redu. Proti koncu igre pa je K. na svojo žalost ugotovil, neverjetno hiter padec banke na svojo škodo. Pri igri se je spričo zavediti, da igra za očetu denar. Sprito vednih izgub in bojazni pred posledicami je igro nadaljeval v pričanju, da bo sreča končno tudi njemu

naklonjena, da dobi izgubljeni denar nazaj. Vendar fant tega ni dočakal. Njegovi trije soigralci so vedno dobivali. Največ sreče je imel F., ki je pri igri spravil v žep 600 din. S. 300 in H. 100 din.

Ko je K. sprevidel, da je zaigral očetu tisočak, je pohitel na svoje stanovanje, spravil nekaj stvari v naglici v kovček in se brez slovesa odpeljal nekam z vlakom. Ker očci ni prejel nobenega obvestila od sina zaradi neke zadeve, se je sam pripeljal s Ponike v mesto, kjer je zvedel za sinov beg. Oče je zadevo prijavil orožnikom in jim pojasnil, kako je sin prišel do večjega zneska. On ga je pooblastil, da dvigne pri upravi ženske ban, bolnišnice znesek 932 din, ki jih je uprava dolgovala na dobavi jajc. Naročil je sinu istočasno, da prejeti denar izroči novom. trgovcu g. Ogoretnu. Fant je denar res prejel, ni ga pa izročil imenovani trdkri, ker ga je, zapeljan po F. v kartanje, zaigral. Fant je pobegnil pred posledicami v Ljubljano, kjer ga je njegov oče po dolgem iskanju tudi našel in včeraj privedel nazaj v Novo mesto. Sin je očetu podrobno opisal ves dogodek, ravno tako orožnikom in skesano priznal dejanje, v katerega je bil zapeljan po znanem kvartopircu.

Ta primer bodi resno opozorilo vsem mladim ljudem, da se hazardnih iger, ki niso samo kvarne, temveč tudi nedostojne za mladino, skrbno izogibajo. Nadzorna oblast pa prosimo, da posveti malo več pozornosti zakonitim kvartopircem in kvartopircem, da se slični dogodki ne bodo v bodoče ponavljali. Hazardne igre so največje zlo, ki čisto vodijo človeka v popolno moralno propast.

Za tisočak osleparjena poštna uradnica

Kako si znajo sleparji pomagati, da izvabijo denar od lahkovernih ljudi

Krško, 16. maja. Vse češče se dogaja, da nasledajo naši ljudje premetenim sleparjem, ki pod raznimi pretekami prihajajo k temu ali onemu govorec o poznavanju ali vzbujajoč usmilenje, da dobe denar, katerega žrtve nikdar več ne vidijo. Tak primer se je zgodil te dni na Vidmu pri Krškem, ko je neznanka odnesla poštne uradnice vse njen prihranek.

Ko je bila v soboto 6. t. m. v službi, je prišla k njej neznanka s pismom neke ugledne gospe iz Vidma, katere ga prosi, naj ji za štiri ure posodi 2.000 din, ki jih bo takoj zvečer vrnila, če pa nima toliko denarja, naj pošlje toliko kolikor ima. Gosposodična Markovič je mislila, da je gospa res v denarni zadregi, ter da soproga ni doma, pa je stekla v svojo sobico ter vzela ves svoj prihranek 1000 din, katerega je potem izročila neznanki proti potrdilu. Na potrdilu se je neznanka podpisala za Anico Božič, kar pa seveda ni njeno pravo ime. Gdč. Markovič pa je čakala zama, da ji vrne omenjena gospa posojeni denar in kljub temu, da sta se večkrat srečali, slednja denarja sploh omenila ni. Končno pa se ji je le zdelo čudno in je v petek po pol dne napisala pismec, v katerem prosi gospo za pojasnilo. Seveda ni gospa imela niti pojma o kakšnem pismu, še manj pa, da je poslala po denar, niti ga ni prejela. Takoj je bilo jasno, da je postala poštna uradnica žrtve premetene sleparke.

Cim pa se je razširila vest o slepariji po okolici, so se jeli oglašati še drugi ljudje, ki so povedali, da je tudi pri njih neka ženska poskušala svojo srečo, pa se ji sleparije niso posrečile. Vendar je pa našla še eno žrtve v osebi Marjana Ponikvarja, h kateremu je prišla in ga prosila, naj ji posodi 200 din, v zameno pa mu zastavi skoraj novo žensko kolo. Slednji ji je res posodil denar. Čez nekaj dni pa je dobil od nje pismo, naj pošlje kolo v Ljubljano na neki naslov. Ponikvar je bil vendarle toliko previden, da je poslal kolo po po, vzetju, kar ga je zaenkrat obvarovalo večje škode, kajti naslov je bil izmišljen in tudi po kolo ni nihče prišel. Te dni pa je dobil obvestilo, da mu bodo kolo poslali nazaj. Seveda ima fant precej stroškov s tem pošiljanjem. Vse kaže, da je kolo ukradeno. Najbrž gre v vseh teh primerih za eno in isto osebo. Neznanka je srednje postave, stara okrog 30 let, črni las, oblečena

vsa v črno in ima na glavi črno, nazaj za vezano ruto. Ker je verjetno, da bo poskušala še drugod svojo srečo, opozarjamo vse okoliško prebivalstvo, naj bo previdno in naj ne naseda sleparji, temveč naj vsak tak primer javi najbližji orožniški postaji, sleparjo pa naj zadrži toliko časa, da pridejo po njo orožniki.

Milijonarka je tihotapila

Po nedavni obravnavi proti soprog sodnika Lauerja, ki se je morala zagovarjati radi tihotapstva draguljev v Ameriko in ki je bila obsojena na tri mesece zapora, se obeta nova podobna obravnava. Ta pa po sega zopet v visoko newyorško družbo. Na ovadbo neke priče, ki je izpovedala pod prislogo, so finančni organi preiskali krasno opremljeno stanovanje milijonarka Ayerjeve, vdove po zdravniku ter penzisti za 30.000 dolarjev krzna, oblek, perila in draguljev. Vse to je spravila Ayerjeva skrivaj v Združene države v svojih štirih povratkih iz Pariza v letih 1935 do 1938.

Preiskava je pokazala, da je Ayerjeva mnogo kupovala v pariških trgovinah in da je plačala ob povratku v Ameriko le znatno carino. Na to je opozoril oblasti uradnik carsinskega oddelka ameriškega veleposlanstva v Parizu in njegovo ovadbo je potrdila neka dama iz visoke newyorške družbe. Njeno ime se pa med preiskavo ni imenovalo, ker ameriški zakoni v takih primerih določajo, da mora biti ime zamolčano. Ayerjeva baje na carini ni povedala, kaj vse vozi s seboj, o čemsi koliko je blago vredno. Priznala je le neznamen del cene v tui valuti.

Carinske oblasti nameravajo v kratkem preiskati tudi stanovanja drugih dam iz visoke družbe, ki so hodile na potovanja in se vračale bogato založene z dragocnim krznom, novimi oblekami, nakitom itd. Ayerjeva je sama iz bogate rodbine, razen tega je pa podedovala okrog 25 milijonov dolarjev po svojem možu, ki je umrl v marcu.

V ZASTAVLJALNICI
— Gospod cenilec, kaj bi mi posodil na tale radijski aparat?
— Sokiro.

Rijavec Vladimir: Kubizem

Doletela me je sreča: prejel sem povabilo na slavnostno večerjo. Pa ni kar tako s slavnostnimi večerjami... in da ne bom gospodi v zgago, sem si že teden poprej skrbno očistil čevlje ter si uredil obleko; — tudi knjigo o lepem vedenju sem si kupil in jo prebral od prve do zadnje črke. Niti tistega o poroki in krstu... o pogrebu in sprejemu pri papežu nisem izpustil! Človek mora biti vedno in povsod širokogruden — bogve kdaj mu pride prav!

Težko pričakovani večer je napočil. Ves dan je bilo kot za stavo in so bile ceste razmočene, pa tudi blata ni manjkalo. Denarja za taksi seveda nikjer, zato sem prosil tovariša, naj me na kolesu pelje tja. ... no tja za Bežigrad. Velikodušno mi je ustregel.

Dosti ni pomagalo. Pripeljal sem se, kamor sem bil povabljen, z oškropljenimi čevlji in mokrimi hlačnicami. Nič zato, sem se tolažil. Povabljen sem bil h gospod, ki vč, kaj je olika, in tudi, da se v družbi ne sme gledati na tla ali pod noge... Tako vsaj piše v knjigi!...

Sprejeli so me priščno. Večerja je šla v miru. Jedel in pil sem, kolikor sem mogel, ... in nič drugega se mi ni pripetilo

kot to, da sem pomočil desni komolec v sosedov krožnik. Verujte mi: Vsemu je bila kriva le pečenka, prav za prav meso, ki ga pri najboljši volji nisem mogel ločiti od kosti.

Končno! Globoko sem vzdihnil, popustil hlačni jermen, ki mi je še presneto nagajal, ... ter prisluhnil pogovoru, ki se je medtem razplel... Pogovoru o umetnosti.

— Ste že obiskali razstavo v Jakopičevem paviljonu? — me je iznenada pobaral sosed na levi.

— Zal mi je, toda nisem utegnil... Nisem imel časa, — sem se izmuznil, dasi nisem imel pojma, kam meri.

— Res?... O, škoda!... Toplo vam jo priporočam! Res: morate si jo ogledati!... In nekaj prav posebnega — redkost, vam rečem! — so kubistične slike takoj ob vhod!...

— Da, da! — sem prikal. — Jo poznate? — sem se spomnil čez čas. — Je črna? Popolnoma črna?

— Kako črna? — Kdo naj bi bil črn? — se je začudil debeljši.

— E, kdo!... Kubistika vendar, ki ste poprej hvallili njene slike!... Če je popolnoma črna?

— Črna, ... črna, ... — je jecljal kot da sem ga spravil v zadrego.

— Saj je zamorka, ne?

— Vil... Vil... — se je ujezil debeljši

kakšno pleme so prav za prav kubisti: zamorsko ali indijansko, ... in sem pogledal v leksikon. — Malone sosed sem se, ko sem našel napisano, do so kubisti slikarji, ki slikajo kubistično ... in da je kubizem neka moderna zvrst slikarstva, prav za prav, da že ni več moderna, ker je futurizem modernjši...

S koraki sem meril sobo ter pametno razmišljal. Kar je, je, sem si dejal. Polomil sem ga res, — zato bom drugič previdnejši... Tako je pač na svetu: če česa ne veš, se ti smejejo. Smejati se je sploh lahko!... Pa tudi oni ne vedo vsega!... Če bi jih, na primer pobaral, kako se spravi pozimi repa, da ne zmrzne, ... ali kako je treba ravnati s trto Rafus Ali, da brez težav porodi takšne grozde, kakršne je prinesel oni teden moj oče v uredništvo »Jutra«, ... da, če bi jih povprašal kaj takega, ... ha! to bi zijali! — Ne morem vsak vedeti vsega!... In kaj sploh morem, če sem rojen pod nesrečno zvezdo!...

Slavnostna večerja je bila v terek, —

The Hays Office strah in trepet Hollywooda

Ameriško občinstvo zahteva filme s socialno in politično tendenco — Filmi, ki jih je ameriška cenzura prepovedala

Za umetnost na filmskem platnu navdušeni gledalci premišlujejo o filmih, ki so jih videli, premišlujejo pa tudi o filmih, ki jih niso videli. Gre za filme, ki so jih velika filmska podjetja za napovedala in jih morda tudi že začela izdelovati. Tako smo čitali, da bo Hollywood izdelal film, čigar glavni junak bo Garibaldi. Pa tudi o filmu, ki bi prikazal življenje velikega Van Gogha, so prišle iz Hollywooda vesti, da bo v nekaj mesecih dogotovljen. Danes vemo, da teh dveh filmov ne bomo videli, ker ju ameriški The Hays Office ni dovolil.

KAKO JE BIL O »GARIBALDIJEM«

The Hays Office je strah in trepet Hollywooda. To je cenzurni urad, ki dopusti ali prepove snemanje slehernega ameriškega filma. Filmska cenzura v Franciji je na primer v primeri s cenzuro Hays Office pravcata formalnost. Hays Office je neizprosno kritičen in cenzor, proti odločbam tega cenzurnega urada ni pritožbe.

Nadaljevanje mnogih filmov je Hays Office že preprečil, ker so se med tem, ko so začeli film izdelovati, pripetili politični, gospodarski ali kulturni dogodki, zaradi katerih bi predvajanje filma vzbudilo ogorčenje ameriške publike ali pravcato mednarodne diplomatske konflikte.

Tako je bilo tudi z »Garibaldijem«. Po scenariju nekega angleškega očurca bi pokazal film Garibaldijevo življenje. Tekst je jamljal za uspeh filma. Bil je popoln tekst z ustrežajočimi količinami pustolovskih, dramatičnih, junaskih in s'avnih dogodkov. Podjetje Paramount je že zrtvovalo nekaj tisoč dolarjev za zbiranje zgodovinskega gradiva in podatkov o življenju Garibaldija. Politčen dogodek je onemogočil realizacijo tega filma. Mussolinijev čete so začele prodirati v Abesinijo, Italija je izstopila iz Društva narodov, Hays Office je namignil, da bi bil film propaganda za italijanske fašistične aspiracije in podjetje Paramount je režiserju Lubitschu ukazalo, naj »Garibaldija« spravi v arhiv.

OBSOJENA SLA PO ŽIVLJENJU

Življenje genialnega slikarja Van Gogha je opisal v biografskem romanu nadvse odlično Irving Stone. Prevod tega romana imamo tudi mi. Prevajalec Peter Donat je dobro prevedel originalni naslov »Lust for Life« s »Slo po življenju«. Paul Muni je želel ustvariti Van Gogha po Stonovem ro-

manu na filmskem platnu. Pa tudi Edward Robinson, ki se je že naveličal gangsterskih vlog, bi rad igral Van Gogha. A sam naslov filma je vzbudil pozornost strogih cenzorjev. Hays Office je najprvo prepovedal, da bi se film imenoval »Sla po življenju«. Kar je kakorkoli v zvezi z erotičnim življenjem, četudi je zveza še tako rahla, je za Hays Office vredno obsodbe in nedopustno. Ko je Hollywood bil pripravljen naslov filma spremeniti, se je zopet oglašil Hays Office in katikoma prepovedal snemanje Vana Gogha. Hays Office je obrazložil svojo prepoved s »editvijo, da je bil Van Gogh najbiž res genialen slikar, a res je tudi, da se je spozabil z dekletom s ceste in življenje človeka, ki je zagrešil kaj takega, ne sme Amerika gledati na filmskem platnu.

AMERIKA ZAHTeva SOCIALNE IN POLITIČNE FILME

Zadnje mesece je bil Hays Office v zadregi. V Evropi so se pripetili politični dogodki, na katere je odgovoril sam predsednik Roosevelt. Mogočen val simpatije za demokratične države je pljusnil čez vso Ameriko. Roosevelt sam je izjavil, da naj tudi filmska podjetja podpro njegovo borbo za demokratične ideje. Filmski podjetniki so bili navdušeni sprico tega nasveta, a vprašali so se: Kaj bo storil Hays Office? Doslej je Hays Office onemogočil realizacijo filmov s socialno in politično tendenco.

Mister Will Hays, ki je šef glavnega cenzurnega urada in se ta urad zaradi tega imenuje Hays Office, se ni mogel zoperstaviti želji predsednika Roosevelta. Pred dnevi je na nekem banketu javno izjavil, da mora tudi film odsej braniti demokratično idejo. Preusmeriti se moramo, je dejal, kajti del sveta je ogrožen in mi sami imamo med seboj sovražnike svobode in neodvisnosti.

S to izjavo je mister Hays ustregel prezidentu Rooseveltu in vsem filmskim podjetnikom. V načelu je poveljal, da morejo hollywoodski filmski podjetniki ugoditi zahtevi široke ameriške publike, ki zahteva filme s socialno in politično tendenco. Hollywood upa, da bo Hays Office prekal prepoved filma »Pri nas kaj takega ni mogoče, ki je film s protifašistično tendenco po besedilu pisatelja Sinclaira Lewisa. Hollywood upa, da bo Hays Office dovolil tudi film »Pregnanje, ki bi prikazal življenje iz

Nemčije izgnanih ljudi in ki ga hoče realizirati podjetje Samuelja Goldwyna. Podjetniki v Hollywoodu nadalje upajo, da bo mister Hays dovolil tudi snemanje filma »Življenje Basila Zaharova« in film »Stiridene dnevi Muse Dagh« ter mnoge druge filme s pomembnimi socialnimi in političnimi stiziji, ki so bili doslej prepovedani.

SPENCER TRACY V PARIZU

Pred dnevi je dopotoval Spencer Tracy, ki velja upravičeno za najboljšega filmskega igralca v Ameriki, iz Londona v Pariz. V Londonu ga je sprejela ogromna množica oboževalcev in oboževalk, v gneči ob sprejemu je bilo več oseb poškodovanih. Med »žrtvami« je bil tudi slavni dirigent Toscanini. Zato je Tracy naročil svojim prijateljem v Parizu, preden je odpotoval iz Londona, naj ne povedo novinarjem, kdaj bo prišel v Pariz in se sprejedi stitje prijatelji. Nekaj novinarjev tudi ni bilo mogoče od poditi. Nikogar ni Tracy presenetil, ko se je zvečer pojavil v nekem pariškem nočnem lokalu. Tak je v resnici kakor na platnu; močan, postaven, misličast mož v najlepših letih, z nekončno dobrimi očmi.

Novinarjem je Spencer Tracy povedal, da je prvič v Parizu. Zakasnil se je za celih 20 let. L. 1918 se je prijavil kot prostovoljec v ameriško armado. Nekaj dni pred njegovim odhodom v Evropo je bila svetovna vojna končana in Tracy je spet elekto vojaško suknjo. Nekdo mu je svetoval, naj gre k teatru. Tracy je okleval. Rad bi prišel k vojaški momarici, a se je le odločil za teater. L. 1919 je debutiral v nekem manjšem gledališču v New Yorku. Hollywoodski agenti so ga kmalu nato »odkrili«. Tracy je dal gledališču slovo in se posvetil ves filmu. Na potovanju po Evropi ga spremlja žena, ki je mati dveh otrok.

FRANCOSKI FILM V ANGLIJI

Pred dnevi je bilo otvoreno v Londonu na najpomembnejši Regent Street moderno kinogledališče, ki bo predvajalo samo originalne francoske filme. Novi kino so otvorili s filmom »Zver v človeku«, ki ga smatrajo za najboljši francoski film tega leta. Režiral ga je najslavnejši francoski režiser Jean Renoir, glavno vlogo igra Jean Gabin, njegova partnerica je Simone Simon. Ob sta bila osebno navzoča pri otvoritveni predstavi. Londonska publika je film sprejela z nenavadnim navdušenjem.

Z Jesenic

Družabni večer SK Bistva. SK Bratstvo priredi v nedeljo dne 21. maja ob 20. uri v spodnji dvorani Kazine družabni večer na čast svojih tekmovalcev smučarjev in nogometašev ki so se z velikimi uspehi borili za klubove barve širom naše domovine in v inozemstvu. Smučarski prvak Smolej France, žemva Lovro, Krfic Jože, Razinger Tone, Pogačnik Tone, Zupan Ivan, Medja Franc, Bukovnik Ivan in drugi naj bodo svetel vzgled vsem ju, goslov. sportnikom, kaj se da doseči z moč,

no voljo, vztrajnostjo in vestno pripravo pri tekah med jugoslovanskimi in svetovno smučarsko elito. Tudi na nogometnem polju je Bratstvo doseglo izredno lepe uspehe. Enajstletica Bratstva si je priborila venstvo LNP ter je poleg prvotrajnih klubov v ljubljanski skupini porazila najmočnejši klub »SK Cakovce«. Uprava kluba apelira na vso sportno javnost, ter na vse prijatelje kluba, da se tega družabnega večera polnostevilo udeležijo ter pokaže nam najboljšim priznanje za njihovo vztrajno delo in uspehe ki so jih dosegli na belem in zelenem polju.

Le naprej, brez miru...

Pred praznikom trboveljske sokolske mladine

V nedeljo bo mladinski dan trboveljskega Sokola

Trbovlje, 16. maja

Kot eno največjih in najpomembnejših prireditvev v letošnjem jubilejnim letu, ko proslavlja tukajšnji Sokol svojo 30letnico, je smatrali mladinski dan trboveljskega Sokola, ki bo v nedeljo 21. t. m. Trboveljska sokolska mladina bo ta dan pokazala uspehe svojega sistematičnega dela na polju telesne vzgoje, zlasti pa bo manifestirala svojo privrženost in ljubezen do kraljevskega doma in zedinjenja Jugoslavije.

Povorka, ki bo na mladinski dan krenila po trboveljskih ulicah in cestah, bo gotovo edinstvena prireditev te vrste, ker bo v povorki korakala izključno le sokolska mladina, deca in naraščaj s svojimi prapori. Leta 1921 je na mladinskem dnevu korakalo v povorki okrog 270 dece in naraščaj, po doseženih računih in prijavih pa jih bo sedaj v povorki preko 600.

Prijavljen je naraščaj in deca iz vseh bližnjih krajev; močna zastopstva svoje mladine pa pošljejo celo društva iz Brezice, Štor, Laškega, Celja, Litije, mnogih krajev Savinjske doline in drugod.

Toda povorka sama bi ne pomenila največjega dogodka mladinskega dne. Res je, da je povorka mladine sama na sebi nekaj lepega, zlasti če se izvrši v popolni disciplini, kakor je tega vajena naša mladina, kajti v povorki se mladina navdušuje za svoje ideale in jih manifestira z namenom, da jih osvaja tudi drugi. Za mladinske dan so prireditelji pripravili mnogo več kakor povorko s moč. V temelji kraljevskega spomenika bo ta dan vzidana svetinja, ki bo slehernemu Trboveljčanu sveta zemlja z Oplenca, shranjena v majhni srebrni psoči, ki jo je napravil in daroval v ta namen daroval br. Čuček, bo položena v temelji bodočega spomenika blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki bo odkrit ob priliki glavnih jubilejnih dni meseca junija pred sokolskim domom v Trbovljah.

Uspešno delovanje češkega sokolstva

Priprave za olimpijado v Helsinkih — župni zlet in skupščine

Iz Prage smo dobili te dni razveseljiva poročila, da se je sokolsko življenje na Češkem in Moravskem spet pozivilo in da se je pričelo spet z intenzivnim delom predvsem v sokolskih telovadnicah. Dne 1. maja t. l. so prestopile delavske telovadne enote v sokolsko organizacijo, do čim je bila orlovska organizacija razpuščena. Kakor posamezniki iz čeških listov so posamezni člani Orla vstopili v vsedržavno sokolsko organizacijo, ki pa je ostala organizacija privatne iniciative. Vrhovno vodstvo imata še vedno starosta br. dr. Bukovski in načelnik br. dr. Klinger.

V soboto 6. maja je bila v palači Radio na Vinogradih kot priprava za olimpijado v Helsinkih meddrževna tekma med Sokolom Praga III in Brno I. Tekmovali sta šestdesetletni vrsti v prostovoljni vaji na drogu, bradli, krogi, na konju na šir in vzdolž ter v prosti vaji. Od 300 dosegljivih točk je z 264,95 točkami zmagala vrsta Sokola Brno I. dočim je Sokol Praga III dosegel 257,65 točk. Kot posamezniki so dosegli: 1. Gajdoš Brno 56,65 od 60 dosegljivih točk, 2. Hruby Brno 56,35, 3. Kollinger Praga III 54,10, 4. Barč Praga III

53,85, 5. Gottwald Brno 51,65, 6. Zabransky Praga III 51,8. Na posameznih orodjih so dosegli na konju vzdolž Hruby od 10 dosegljivih točk 9,8, konj na šir Kollinger in Gajdoš 9,2, bradlja Gajdoš 9,6, krogi Kollinger 9,5, drog Gajdoš 9,6, prosta vaja Hruby 9,5. Prihodnja tekma bo v Brnu v jeseni.

Sokolska župa Pražka-Scheinerjeva je tiho proslavila 25letnico svojega obstoja 6. maja. Ob svojem srebrnem jubileju šteje župa 53 društev, ki je v njih vključeno 9330 članov, 4694 članic, 1420 naraščajnikov 1611 naraščajnic, 3883 dečkov in 4571 deklic, tedaj skupno 25.500 oseb. Nepremičnine župnih edinic so vredne nad 24 milijonov Kč. Na glavni skupščini je bil izvoljen za starosta dr. A. Nemeček, ki starostuje župi že polnih 25 let, za načelnika Otokar Klich, za načelnika Klimentova in za prosvetarja Otokar Cerny.

Župa Podkrkonoska-Jiraskova je imela 23. aprila glavno skupščino v navzočnosti delegatov vseh 110 edinic, ki je v njih vključeno 11.790 članov. Župni zlet bo imela letos v Novem Hradku, leta 1940 pa v Cervenem Kostelci.

Splošne in lahkoatletske tekme župe Kranj

Tudi letošnje tekme bodo v znamenju porasta števila tekmovalcev

Kranj, 16. maja

V nedeljo 21. t. m. se bodo vršile splošne tekme, združene z lahkoatletskimi tekmi župe Kranj na letnem telovadišču v Kranju. Vsako leto nudi te tekme lep pregled sokolskega prizadevanja čez zimo, ko je vse delo omejeno na telovadnico. S tem dnem stopi sokolska mladina zopet na zeleno polje, da preizkusi v plemeniti borbi svoje moči in znanje. Ni čudno če iz leta v leto opazujemo, da se številni gledalci teh tekem stalno dviga, kajti poleg velikega števila tekmovalcev je za javnost kaj mikavno primerjanje moči med posamezniki in vrstami in to ne le pri orodni telovadbi temveč tudi pri lahkoatletskih disciplinah.

Seveda pa si gledalci, ki opazujejo tekmovalce, niti zdaleka ne morejo predstavljati, koliko časa in truda je potrebno, preden je mogoče pripraviti župne tekme. Številne okrožnice, ki jih je izdajalo župno načelstvo, so se vrstile in tolmačile edinstveno razne vaje, poslej so se tudi slike za redovne vaje pri tekah, da bi bilo načelnikom po edinicah izvajanje prikazano čim bolj nazorno, sledila so tudi razna navodila za lahkoatletske tekme. Z okrožnicami so bile razglasele poplave nekaterih vaj, predpisi o krojih itd. Župni prednjak je obiskoval društva in čete, jim tolmačil vaje in jih predelal s telovadci. Pripravi je treba prostor, določiti sodnike, preskribiti prehrano za tekmovalce, organizirati hitri potek tekem. Vse to, a tudi še kaj drugega je treba za župne tekme, ki tako hitro potečejo, da slučajni opazovalec dobi vtis, da je vse to malenkost in da tudi tekmovalci ne pokažejo posebnega znanja. Res je, le redki pokažejo nadpovprečne zmoglosti, kot je to povzroč, a to ni naloga so-

kolske vzgoje, da bi posamezniki dosegli lepe rezultate, temveč da dosežejo vsi tekmovalci vsaj povprečno dobro znamko. In v dokaz, da se je to že doseglo, so nam rezultati prejšnjih tekmovalcev. Seveda bi si želeli hitrejšega napredka, toda s prilivom novih tekmovalcev je to težko in bi bilo mogoče doseči to edino le z večjim številom dobrih prednjakov.

Tudi letošnje tekme se bodo vršile v znamenju porasta števila tekmovalcev. Lansko leto je nastopilo na splošnih tekah in lahkoatletskih 276 tekmovalcev; letos bo tekmovalo več kot 300 tekmovalcev. Seveda je temu primerno tudi število sodnikov, ki jih bo približno 90, da bodo tekme hitreje potekale in ne bo nepotrebnih premorov. Če ti dve številki nam kažeta, da bodo tekme zelo obsežne in če bi si ogledali najrazličnejše panoge tekmovalstva in številne vrste naraščaja do članov in članic, lahko rečemo, da bodo tekme tudi pestre.

Opozarjamo prijatelje sokolske mladine na župne tekme že danes, da bo tudi število opazovalcev pomalo, kajti prav pri tekah je mogoče videti napredek in pri večjem zanimanju javnosti za tekmovalce, bodo naši telovadci skušali na vsak način tudi z rezultati potrditi, da so vredni pozornosti. Tekme se bodo vršile ves dan od 8. zjutraj in bo tako omogočeno tudi posetnikom iz oddaljenih krajev, da si ogledajo zanimivo tekmovalstvo.

MODERN ZAKON

— Kako se kaj počuti vaša hči v zakonu?

— Hvala, zelo dobro. Ima lepo stanovanje, dobre sosedice, izurjeno služkinjo in izborni štedilnik. Samo z možem ni zadovoljna.

322 zadrug državnih uslužbencev

Kratek pregled gospodarskega poslovanja Zveze nabavljajnih zadrug državnih nameščenecv v lanskem letu

Ljubljana, 16. maja

Čez teden dni 24. t. m. bo redni letni občni zbor Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev; o zadružnem gibanju v zvezi včlanjenih zadrug ter delovanju zveze objavlja zelo poučno poročilo »Zadružarstvo«. Sprevidimo, da so v zvezi povezane zadruge močna organizirana sila, ki jo je treba upoštevati kot pomembnega čimbenika ne le v socialnem, temveč tudi v gospodarskem življenju. Ko čitamo številke o poslovanju zveze in njenih zadrug začnemo tudi razumevati stanovskoi boj proti zadružarstvu. Vendar ob tej priliki teh števil ne presojamo ne s tega in ne z onega ideološkega stališča, temveč jih samo navajamo.

Predlanskim je zveza štela 304 člane, z druge, lani ob koncu leta pa 322, in sicer 130 nabavljajnih, 167 kreditnih, 15 stavbnih in 9 produktivnih zadrug ter eno zadrugo za posredovanje pri zavarovanju. Članstvo v zvezi včlanjenih zadrug se je lani pomnožilo za 9629 članov, deležev je pa bilo 26.009 več. Skupno so imele zadruge ob koncu lanskega leta 163.056 članov s 390.918 deleži. Največji je bil porast članstva pri kreditnih zadrugah. Zadružarji niso le državni uslužbenci. Državnih in samoupravnih uradnikov je med zadružarji 54,2%, delavcev v državnih in zasebnih službah 26,1%, oficirjev, podoficirjev, granicarjev in orožnikov je 4,2%, a precej je tudi upokoencev, 14,7%. Drugo članstvo odpade na pripadnike svobodnih poklicev, obrtnike, pravne osebe itd.

Gospodarsko so najmočnejše nabavljajne zadruge. Njihov obratni kapital je znašal lani 150,19 milijona din ali 6,89 milijona din več kakor predlanskim (4,9%). Njihovo

va gmotna sredstva deleži, garancijske vloge in rezervni skladi so znašali 50,65 milijona din. Razmerje med članstvom in premoženjem, lastnimi sredstvi nabavljajnih zadrug je najboljšje v dravski banovini, kjer odpade na zadružarja 1077 din, medtem ko znaš povpreček za vse druge le 32 din. 106 nabavljajnih zadrug je v svojih 173 prodajalnih lani prodalo za 259,10 milijona din blaga ter je bil lani promet za 28,03 milijona din (11,2%) večji kakor predlanskim. Največji promet izkazujejo nabavljajne zadruge (13) v dravski banovini; v 21 prodajalnih so prodale za 92,30 milijona din blaga. Povprečno znaša poraba v zadružnih prodajalnih prodanega blaga na zadružnika 4082 din na leto. Največ konsumentov med zadružniki je v savski banovini, 96%, medtem ko jih je pri nas 95%. Na upanje je bilo prodanega blaga za 175 milijonov din in le za okrog 104 milijone proti gotovini. V začetku leta je bilo pri nabavljajnih zadrugah 50.060 dolžnikov ali celo 61% (!) ob koncu leta jih je pa bilo še več, 65,3% članstva. Vendar znaša povprečen dolg na člana lani nekoliko manj kakor predlanskim 909 din (960 predlanskim). Zanimivo je primerjati režijske stroške pri posameznih zadrugah po banovinah. Najnižji so bili v dravski banovini 6% (v naši 9,1%), najvišji pa v Beogradu 12,9%. Čisti dobiček nabavljajnih zadrug znaša 6,29 milijona din. Na račun dobička predlanskim so nabavljajne zadruge (58) lani razdelile kot ristorno 6.803.242 din.

Vsa denarna sredstva kreditnih zadrug so lani znašala 146.971.649 din ali 6 milijonov 450.013 din več (4,6%) kakor predlanskim. Premoženje kreditnih zadrug je pa znašalo lani po odbitku izgub nekaterih

zadrug 64,53 milijona din ali 43,9% skupnega kapitala. Število vlagateljev je lani naraslo na 12.090 ali 9,5%. V dravski banovini je bilo 4.732 vlagateljev, in njihove vloge znašajo 18,60 milijona din. 156 kreditnih zadrug je lani izplačalo 104,96 milijona din posojil, zadružniki so pa vrnilo 95,31 milijona din izposojenega denarja. Kreditne zadruge v naši banovini so lani izplačale 17,30 milijona din posojil, vseh posojil je bilo ob koncu leta 22,28 milijona din, dolžnikov 6.815 (pri vseh zadrugah 56,529), povprečno pa odpade na zadružnika 3,270 din dolga (pri vseh zadrugah 2,377 din). Vsi dolžniki so dolgovali ob koncu leta kreditnim zadrugam 134 milijonov din. Prebitek kreditnih zadrug je znašal ob koncu leta 1.397,966 din.

Posovanje stavbnih in drugih zadrug izkazuje znatno manjši denarni promet.

Skupna denarna sredstva vseh v zvezi včlanjenih zadrug znašajo 302,93 milijonov din ter so za 17 milijonov din večja kakor predlanskim, premoženje zadrug pa 116,99 milijona din. Zadružni deleži so znašali 45 milijonov, rezervni fonu: 40 milijonov, vloge pa okrog 32 milijonov d.n. Prebitek vseh zadrug znaša skupno 7,65 milijona din.

Zveza je odobrila svojim članicam lani skupno 40,24 milijona din kreditov. Zadrugo so ji pa dolgovali 101,29 milijona din. Med letom so zadruge prejele od zveze 129.970,694 din, vrnilo se ji pa 128.770.133 din. Blagovni oddelek je lani razposlal zadrugam za 67,64 milijona din blaga (tj. zveze moke), mlinskih proizvodov pa za 28,86 milijona din.

To je kratek pregled gospodarskega poslovanja zadrug; s tem seveda ni podan popoln pregled delovanja zveze in njenih zadrug, saj se zadruge ne udeležujejo zgolj gospodarsko ter pomenujo tudi v idejnem pogledu upoštevanja vredno silo.

VDOVA

— Jaz sem vedno občudoval vašega pokojnega moža. Ali imate slučajno pri rokah kaj, kar bi mogel vzeti za spomin nanj.

— Kar mene vzemite.

— Toda... — se je prerinil do mene starejši gospod z neko knjižico v rokah.

— Nič toda! — sem ga prekinil. — Tako je — in amen! Rep predstavlja kravo, točneje povedano: kravo, ki se lepo in mirno pase za plotom... Rdečkasto-rumenkasto-zelenkasta ploščica v sredini pa bo najbrž špranja v plotu...

— Katero sliko sploh ocenjujete, vi krivi prerok? — se ni dal zanesti gospod s knjižico.

— Ono tamle, — sem mu pokazal s prstom.

— In pravite, da je to »Krava na paši«?

— Da! Krava na paši!

— Toda tu notra... tu v »Vodiču po razstavi« piše, da predstavlja podoba, ki o njej razpravljate, Prešernovo muzo, ... da so ono, čemur pravite kravji rep, trepalnice, ... in tista luknja v sredini muzin popek — !

— Kako? — Muzin popek? — sem zardel prav do ušes ali še čez... in vam ne morem popisati, kako mi je bilo v tistem trenutku pri srcu, — mislim pa, da mi ne bi moglo biti slabše, če bi se bil pripognil in bi se mi bile v kritičnem hipu s truščem in treskom razkale zadaj preozke hlače.

— Seveda, — se je nasmehnil gospod. — »Krava na paši« je namreč naslednja slika.

bo kravji gobec in krava!... S tem naj se igravo realisti, naturalisti, impresionisti in še ekspresionisti povrh!... Da, na njihovi slikah mora biti vse natančno. Videti se mora trava, kravji gobec in cela krava, — Kubist pa misli in dela drugače, izpopolnjen bi rekel!... Poglejte v gornji desni ogel! Tista nekoliko temnejša pega je rep...

— Rep? — se je začudil poslušalec.

— Rep, seveda! In sicer kravji rep kot zastopnik cele krave!... Bog je že dobro mislil in napravil. Vsakemu bitju je daroval nekaj posebnega, nekaj značilnega. Zakaj je recimo ustvaril Evo iz Adamovega rebra, — zakaj mu ni rajši utrgal levega ušesa? Zakaj?... Pa o tem ne bova razpravljala! Važno je, da ima sleherni bitje nekaj značilnega... in za kravo je najznačilnejši rep!

— Misliš sem, da vime, — se je oglašil nekdo.

— Kakšno vime! — sem se zasmejal — Vime ima vendar tudi koza. Tudi koza... Tudi koza ima vime, — a nima repa, namreč kravjega repa... in ker nima kravjega repa ni krava, čeprav ima vime!... Razumete?

Splošno pritrjevanje.

— Na sliki pred nami je rep, — sem nadaljeval, — toda ne kozji, ker koza nima tako dolgega, da bi mogla pomahati z

njim preko plotu. — Kravji je!... In kubizem, preljudi moji, je izum zadnjega desetletja, ki je desetletje brzine. Čemu bi se torej mojster mučil s celo kravo in še travnikom povrh, če pa živi v desetletju brzine in zadržuje, da s kratko potezo nariše rep... in mi gledalci dobro vemo, kaj je videl in mislil, čemu, vprašam! Saj ni potreba!... Del namestu celote, to je smisel kubizma, — toda vsako stvar je treba zadeti v njeno bistvo! — In mojstru, ki občudujemo njegovo delo, se je to popolnoma posrečilo. Narisal je rep, kravji rep, ter nam tako prikazal kravo. Zadel je v bistvo. Ker krave brez repa si ne moremo misliti in je tudi ni! — Ste videli že kdaj kravo brez repa? — sem se obrnil na občinstvo.

— Ne, — je povedal gospod s polcilindrom. — Jaz je nisem videl.

— Je tudi niste mogli videti, — sem ga dobrodušno potrepal po ramenih. — Dokler ga ima, je še krava, — ko pa ga ji mesar odreže, razpade v goveje meso...

— Ali pa telečje, — je znil nekdo.

— Ali pa telečje, — sem pritrdil. — Če je mlada seveda... In tudi vol ni, ki se pase za plotom, sem se spet okrenil k sliki, — ker je v kubizmu znak za vola jarem.

— Sicer nosi jarem sem, pa tja tudi krava, — ali takrat je treba poleg jarma narisati še majhen kosček repa...